

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

2ND CLASS MAIL
January 16, 1996

Vol. LXXXVI Kaina 50 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, SAUSIS - JANUARY 16, 1996

Nr. 10

Lietuvoje paminėta Sausio 13-oji

Vilnius, sausio 12 d. (Elta) — Penktadienį įvyko iškilmingas Lietuvos Seimo posėdis, skirtas penktosioms Sausio 13-sios įvykių metinėms paminėti. Jame dalyvavo žuvusiųjų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę giminės ir artimieji, prezidentas Algirdas Brazauskas, ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius bei vyriausybės nariai, užsienio parlamentarų delegacijos, tarp jų Islandijos parlamento — Alting — pirmininko Olefur G. Einarsson, Lenkijos Seimo pirmininko Jozef Zych vadovaujamos delegacijos, Estijos, Latvijos ir Norvegijos parlamentarai, Lietuvoje akredituoti užsienio valstybių diplomatai, buvę Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatai, pirmosios nepriklausomybės atkūrusios Lietuvos valstybės vyriausybės nariai, bažnyčios hierarchai, aukštųjų mokyklų rektoriai ir kiti svečiai. Tylos minute buvo pagerbtas žuvusiųjų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę atminimas. Iškilmingą posėdį pradėjo Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas. Penktadienį prezidentas Algirdas Brazauskas didelei grupei Lietuvos laisvės gynėjų įteikė Sausio 13-sios atminimo medalius. Prezidento dekretu atminimo medaliais apdovanoti 68 Lietuvos, vienas Norvegijos ir šeši Lenkijos piliečiai. Apdovanotas Norvegijos parlamentaras Ingvald Godal yra parlamentinės „Baltų grupės“ iniciatorius, knygos apie Baltijos šalių kovą už nepriklausomybę autorius. Tarp apdovanotųjų yra ir Lenkijos pilietis Jan Walczyk, kurio višbutyje tomis tragiškomis dienomis buvo įkurtas Lietuvos

vyriausybė atstovaujantis biuras. Sausio 13-osios medaliai per penkerius metus įteikti maždaug šimtui užsienio valstybių piliečių.

Lietuvos valstybinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje atidaryta fotografijų ir spaudinių paroda „Sausio 13-oji“. Penktosioms tragiškųjų įvykių metinėms skirta paroda Mažvydo bibliotekoje surengė kartu su Lietuvos žinių agentūra Elta.

Eksponuojamos kovų už laisvę istorija jau tapusios nuotraukos iš Eltos fotokronikos archyvo. Elta tragiškojo sausio dienomis buvo tapusi savotišku šalies ir užsienio žurnalistų štabu, iš jos į laisvą pasaulį buvo siunčiami pranešimai apie okupantų siautėjimą, kovą už nepriklausomybę liudijantys fotodokumentai.

Kitoje parodos dalyje eksponuojami spaudiniai ir dokumentai iš Seimo, taip pat Vytauto Landsbergio asmeninio bei bibliotekos archyvų. Tarp jaudinančių eksponatų yra dešimtys JAV senatorių pasirašytas reikalavimas suteikti Lietuvai nepriklausomybę, Vytautui Landsbergiui ant mokyklinio sąsiuvinio lapelio tuomet rašytas šeštokės vilkaviškietės Brigitos Gudaitytės laiškas, prie laiško būdžiusių žmonių siurstratčiai.

Kaip pastebėjo valstybinės M. Mažvydo bibliotekos direktorius Vladas Bulavas, prie pat Seimo esanti biblioteka Sausio 13-osios įvykiuose dalyvavo tarsi gyva būtybė: jos durys buvo atviros dieną naktį, čia ilgiausiai išsildė parlamento gynėjai, veikė Raudonojo Kryžiaus pirmosios pagalbos punktas.

Prezidentas išreiškė padėką Europos šalims, kurių parama Lietuvai įsitvirtinant Europoje buvo ypač reikalinga. Baltijos valstybių pasirašytosios Europos sutartys sukūrė naują geopolitinę padėtį Baltijos jūros regione, kuri tampa Europos Sąjungos jūra, pažymėjo Lietuvos prezidentas.

Per praėjusias kelias savaites Lietuvoje labai daug snigo. Kelininkai spėja apvalyti tik pačius pagrindinius kelius. Tačiau savaitę prieš Kalėdas sniegas ir nuostabi žiemos karalystė pavertė Medininkų pilies kiemą.

Nuotr. Leono Maskaliūno

A. Brazauskas susitiko su Lietuvos diplomatinio korpusu

Kaunas, sausio 12 d. (AGEP) — Dar neseniai Lietuvos integravimasis į Europos kultūros, ekonomines, teises bei saugumo struktūras tebuvo šūkis, o dabar jau galime kalbėti, remdamiesi konkrečiais darbais ir argumentais, sakė Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas penktadienį Kauno savivaldybės vykusiamе metiniame susitikime su Lietuvoje akredituotais užsienio valstybių ambasadoriais.

Prezidentas išreiškė padėką Europos šalims, kurių parama Lietuvai įsitvirtinant Europoje buvo ypač reikalinga. Baltijos valstybių pasirašytosios Europos sutartys sukūrė naują geopolitinę padėtį Baltijos jūros regione, kuri tampa Europos Sąjungos jūra, pažymėjo Lietuvos prezidentas.

A. Brazauskas pabrėžė Lietuvos siekį tapti NATO nare ir

paminėjo JAV prezidento Bill Clinton pareiškimą dėl Baltijos šalių saugumo, sustiprinusio tikėjimą, kad pasirašytas kelias yra teisingas.

Šalies vadovas pasidžiaugė, kad Baltijos valstybių rėmimas nesuskaldė neutarinai dėl jūrų sienos ar žūklės regionų, be to — neišpildė „juodojo scenarijaus pranašavimai po rinkimų į Rusijos Dūmą.

A. Brazauskas sakė, kad šiemet susitikimas su diplomatinio korpusu vyksta Lietuvoje esant didesnei finansinei, politinei, o iš dalies ir visuomenės

įtampai. Prezidentas sakė esąs prieš šalies vadovų neatsakymą ir užtikrino sieksias, kad šalyje neįsivyratų nebaudžiamumo atmosfera. Tačiau skuboti sprendimai padėti tik paštrintų ir gali ją atvesti į politinę krizę, pažymėjo A. Brazauskas ir pasisakė už politinį stabilumą valstybėje.

Atsakydamą kalbą pasakė Lietuvos diplomatinio korpuso seniūnas, Apaštalinis nuncijus arkivyskupas Justas Muller Garcia. Jis pabrėžė, kad Lietuva tampa vis svarbesne pasaulyje.

Pasibaigus metiniam susitikimui, prezidentas A. Brazauskas bei per 40 užsienio diplomatų išvyko į Vilnių, kur po pietų dalyvavo iškilmingame Seimo posėdyje, skirtame Laisvės Gynėjų dienai paminėti.

Atleistas vidaus reikalų ministerijos pareigūnas

Vilnius, sausio 12 d. (AGEP) — Vidaus reikalų ministerijoje (VRM) iš pareigų atleisti aukštakovos su organizuotu nusikalstamumu pareigūnai, jų vado

vaujamos tarnybos veikloje nustatius įvairių trūkumų. VRM Organizato nusikalstamumo tyrimo tarnybos kriminalinių procesų analizės vyresnysis komisaras Juozas Rimkevičius ir jo pavaduotojas Valerijus Šulcas atleisti iš pareigų ketvirtadienį. Juozas Rimkevičius laikinai perduotas VRM Kadru skyriaus žinion, pranešė dienraštis „Lietuvos rytas“.

Gruodžio mėnesį komisaro vadovaujamoje tarnyboje buvo atliktas tarnybinis patikrinimas, nes, pasak VRM Informacijos skyriaus, ministerijos vadovybė buvo nepatenkinta jos darbo rezultatais.

Informacijos skyrius tuoj po patikrinimo skelbė, kad aptikta „nemažai trūkumų, tarp jų — ir finansinių“. Per patikrinimą J. Rimkevičius ir jo pavaduotojas buvo nušalinti nuo pareigų. Dienraštis tuomet citavo neįvardinto VRM pareigūno nuomonę, kad tarnybos vadovų nušalinimui galėjo turėti įtakos galinga Kauno nusikaltėlių „šeima“.

J. Rimkevičius priklausė specialiai VRM grupei, kuri 1986 m. sutriuškino Kauno „Daktarų“ gaują. „Lietuvos ryto“ žiniomis, J. Rimkevičius turėjo informacijos apie dabartinių gaujų vadovų ryšius su kai kurių ministerijų vadovaujančiais pareigūnais. VRM Informacijos skyrius rašini pavadino „kupini įvairių prasimanymų“. Ministerijos atstovai teigė,

Rusai pratęsė ultimatumo čečėnams terminą

Pervomayskoje, Rusija, sausio 14 d. (NYT) — Rusijos vyriausybė, aiškiai bijodama iššaukti smurto veiksmus iš jau savaite įkaitus laikantių čečėnų, sekmadienį atsiėmė ultimatumą, vos porą valandų po to, kai atrodė, kad Rusijos kariai jau buvo pasirodę jėga užimti Pervomayskoje kaimą, rašo „The New York Times“ korespondentas Michael Sepcter.

Ryte, arti nustatyto 10 val. ryto termino, šimtai Rusijos specialiųjų pajėgų karių klampos net iki kelių gilumo purvo kelių į kaimą pietinės rusijos Dagestano srityje, netoli Čečėnijos sienos. Juos sekė tankų ešelonas, karo lauko liginė ir dešimtys virš kaimo skraidančių malūnsparnių. Bet dešimtos valandos ultimatumo terminas atėjo ir praėjo tylomis, ir netrukus tankai apsisuko ir kareiviai sulipo į senus sukrypusius autobusus, o malūnsparniai nusileido.

„Padarytas sprendimas pratęsti terminą“, pareiškė Rusijos Federalinės Saugumo Tarnybos (KGB įpėdinės) atstovas Aleksandr Michailov. „Esame pasiruošę atlikti, ką turime atlikti. Bet derėsime kol nebeliks dėl ko dėtis“.

A. Michailov pareiškimas, rašo korespondentas, parodo, kad pati Rusijos vyriausybė šiuo klausimu dar neapsisprendus. Dar sausio 13 d. Michailovo viršininkas Michail Barsukov paskelbė ultimatumą, pareiškė, kad nebeliko laiko deryboms. Bet rusai žino, kad Pervomayskoje kaimo puolimas atkrintai iššauktų kai kurių, jei ne visų čečėnų laikomų 100 įkautų nužudymą.

„Toks sprendimas padarytas, Dagestano vadovybei ir valstybinei tarybai prašant, kad krizės sprendimas būtų rastas kuo mažesniu gyvybių skaičium“, pareiškė Rusijos pareigūnai, anot Itar-Tass žinių agentūros pranešimo.

Prezidentui Boris Jelcinui ruošiantis netrukus pranešti, ar kandidatuos antrai kadencijai birželio mėnesį vyksiančiuose rinkimuose, jis nenori pasirodyti kapituliuojąs čečėnams, kaip atrodė pernai Budjonnovskoje. Ten čečėnų gynėjų vado Šamil Basajev vadovaujami čečėnai, užėmė pietinės Rusijos miesto Budjonnovsko liginę, grįžo į Čečėniją kaip herojai, laimėję nuolaidas, nors toje akcijoje žuvo virš 100 žmonių.

Visą šeštadienio naktį rusai vykdė psichologinius puolimus, sprausminiais lėktuvais skraidydami virš kaimo, iš lėktuvų mesdami oranžinės šviesos signalinius deglus, kurie naktį kaimą nutvieskė lyg saulės šviesa. Paryčiais rusai dar kartą žibino deglais ir sprogdino dūmines bombas, gąsdindami žmones.

Kad J. Rimkevičius vadovaujama tarnyba per trejus metus buvo du kartus reorganizuota, jos vadovui pernai gegužės 25 d. už „aplauidų tarnybinių pareigų vykdymą“ buvo pareikštas griežtas papeikimas, „tačiau ir po to tarnybos veikla nedavė apčiuopiamų rezultatų“. 1994 m. Juozas Rimkevičius per eilinę atestaciją nebuvo atestuotas.

Bet tie veiksmai nepaveikė čečėnų ryžto — ir nemanoma, kad tai juos paveiktų. Dabar atrodo, kad akistata tarp rusų ir šio čečėnų puolimo vado Salman Radujev atsidūrė aklyvietėje. Radujev su apie 200 čečėnų kovotojų praėjusį antradienį užpuolė Kizljaro liginę ir paėmė 2,000 įkautų, reikalavo, kad rusai išvyktų iš Čečėnijos. Tačiau nesulaukęs atsakymo, jis nutraukė liginės okupaciją ir pasiėmė šimtą įkautų, kad užsitikrintų saugų sugrįžimą į Čečėniją, autobusu su čečėnų gynėjais važiuodamas į Čečėnijos pasienyje, nes rusai susprogdino vienintelį tiltą per Terek upę, kuriuo būtų galima įvažiuoti į Čečėniją.

Radujev tvirtina, kad neatiduos savo dalinio ginklų, kaip reikalauja rusai, o rusai tvirtina, kad neišleis jo iš Pervomayskoje kaimo į Čečėniją, kur toje vietovėje, esančioje už kelių kilometrų nuo šio kaimo, gyvena daugiausia musulmonai. Čečėnai savo ruožtu pažadėjo daugiau tokių terorizmo veiksmų, reikalaudami, kad Rusija išvestų kariuomenę iš Čečėnijos.

Čia vyksta nusikaltimas, ir nusikaltėlis yra Boris Jelcinas“, pareiškė aukštąs Vidaus reikalų ministerijos pajėgų (VRM) pareigūnas, vadovaujantis Pervomayskoje kaimo apsupčiai. „Jis (t.y., Jelcinas) turi leisti mums atlikti savo darbą. Kiekvieną minutę kai jis dėsia, mes atrodome silpnai, lyg kvailiai. Jis yra bailys“, kalbėjo VRM pajėgų vadovas. Panašiai galvoja ir Čečėnijoje jau 13 mėnesių laikomi 40,000 Rusijos dalinių, kuriems užduota sustabdyti čečėnų bandymus atsiskirti nuo Rusijos Federacijos.

Maskvoje sekmadienį prezidentas Boris Jelcin į tą sritį pasiuntė vidaus reikalų ministrą Anatolij Kulikov ir Michail Barsukov, kad perimtų šios konfrontacijos tvarkymą.

Šeštadienį M. Barsukov pareiškė, kad jei čečėnai paleis įkaitus ir atiduos ginklus, jiems bus užtikrintas saugus sugrįžimas į kalnuotą tėvynę šiaurinio Kaukazo kalnuose. Tačiau sekmadienį paklaustas, ar tiesa, kad čečėnai gali pasikliauti užtikrinimu, kad galės saugiai sugrįžti, jei įvykdys savo dalį susitarimo, Aleksandr Michailov atsakė: „Tai jų problema“.

Sekmadienį purvo keliu važiuojo autobusai, vežantys čečėnus, mojuojančius žaliomis Islamo brolijos vėliavomis.

— Čečėnų vado Džochar Dudajev atstovas TASS žinių agentūros korespondentui pranešė, kad Kizliare įkaitus paėmęs Salman Radujev sutinka juos paleisti, jeigu mainais gaus Čečėnijos pajėgų vadovą Doku Zavgajev.

KALENDORIUS

Sausio 16 d.: Marcellis, Honoratas, Jovaras, Norgailė.

Sausio 17 d.: Šv. Antanas, abatas (251-356 m.); Leonilė, Vėjūna, Kalnius, Ežerė. 1835 m. gimė poetas vysk. Antanas Baranuskas.

Premjerą kritikavęs ambasadorius nežada sudėti ginklų

Vilnius, sausio 12 d. (AGEP) — Atšaukti siūlomas Lietuvos ambasadorius Londone Raimundas Rajeckas, kuris apkaltino premjerą Adolfą Šleževičių negarbingu elgesiu.

Lietuva pareiškė protestą Lenkijai

Vilnius, sausio 12 d. (Elta) — Kaip pranešė Eltai Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos Informacijos ir spaudos skyrius, Sausio 11 d. Lietuvos ambasada Lenkijoje perdavė Lietuvos Užsienio reikalų ministerijai notą, kurioje informuojama apie chuliganiškus veiksmus sausio 10 d. prie Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose, kai dažais buvo aplieta konsulato iškaba su Lietuvos Respublikos herbu.

Notoje pabrėžiama, kad Lietuvos Užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos ambasada Lenkijoje ne kartą kreipėsi į Lenkijos valstybines institucijas, prašydama užtikrinti deramą Lietuvos konsulinę įstaigą Lenkijoje apsaugą, tačiau reikiamų priemonių nebuvo imtasi. Notoje taip pat atkreipiamas dėmesys, kad būtų imtasi skubių priemonių, tiriant šį ir ankstesnius nusikalstamus veiksmus Lietuvos konsulinę įstaigą atžvilgiu bei skiriant nuolatinę apsaugą Lietuvos Respublikos konsulatui Seinuose.

pareiškė neketinas „sudėti ginklų“ ir ateityje.

„Sugrįžęs į Lietuvą, būsiu labai aktyvus rinkimų kampanijos dalyvis, tačiau ne LDDP pusėje“, pokalbyje dienrašty „Lietuvos rytas“ sakė R. Rajeckas, kuris 1993 m. vadovavo tuometinio LDDP vadovo Algirdo Brazauskos prezidento rinkimų kampanijai. „Matau didelės kovos pradžią“, sakė ambasadorius.

Komentuodamas vyriausybės siūlymą prezidentui atšaukti jį iš Londono, R. Rajeckas piktinosi, kad „vyriausybės vadovas Lietuvoje gali išdėstyti ką nori, o ambasadorius turi sėdėti už čiaupės burną“. Pokalbyje laikraštyje jis pasakė: „Mes vėl gyvename neobolševizme. Yra dvigubi standartai: kas galima Jupiteriui, tas negalima Jaučiui“, sakė ambasadorius „Lietuvos rytui“.

Praėjusią savaitę, komentodamas premjero indelio atsiėmimą iš krizės apimto Lietuvos Akcinio Inovacinio Banko, diplomatas pareiškė, kad vyriausybės vadovas „neturi nei padarumo, nei garbės, nei sąžinės“.

Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys prieš porą dienų išsiuntė laišką į Londoną, prašydamas diplomata pasiaiškinti dėl savo pareiškimo, o vyriausybė pasiūlė prezidentui dekretu

Banko indėlininkų sąrašai „nutekėjo“ ne iš vidaus reikalų ministerijos

Vilnius, sausio 12 d. (AGEP) — Vidaus reikalų ministerija paneigė informavimo priemonių pranešimus, neva pastaruoju metu „Dienoje“ spausdinami Lietuvos Akcinio Inovacinio Banko indėlininkų, atsiėmusių indėlius prieš šio banko veiklos sustabdymą, sąrašai gali būti gauti iš Vidaus reikalų ministerijos (VRM). Daugumos „Dienoje“ paskelbtų dokumentų Lietuvos Bankas ministerijai dar neperdavė, pažymima penktadienį išplatintame ministerijos informacijos skyriaus pranešime.

Jame taip pat pabrėžiama, kad VRM Ekonominė nusikalstamų tyrimų valdyboje nėra dokumentų, kurie patvirtintų, kad Seimo LDDP frakcijos seniūnas projektą dėl ambasadoriaus atšaukimo.

Lietuvos Mokslų Akademijos narys Raimundas Rajeckas ambasadoriumi Didžiojoje Britanijoje buvo paskirtas 1994 m. vasario mėnesį.

Gediminas Kirkilas ir jo pavaduotojas Justinas Karosas atsiėmė savo indėlius iš Lietuvos Akcinio Inovacinio Banko, ar bent jau juos ten būtų laikę.

„Lietuvos aidas“ praėjusią savaitę pranešė, kad G. Kirkilas ir J. Karosas spėjo atsiimti indėlius iš Lietuvos Akcinio Inovacinio Banko, prieš pat uždarančią banką. Seimo nariams pareikalavus atšaukti šį pranešimą, dienraštis straipsnyje „Šiaudų politika“ rašė, kad „paskelbtos informacijos negalima patvirtinti dokumentais, tačiau negalima ir paneigti“.

„Lietuvos aidas“ pažymėjo, kad informacija gavo konkrečiai nenurodomoje valstybinėje įstaigoje ir patikrino VRM Ekonominė nusikalstamų tyrimų valdyboje.

Šią savaitę minėtieji Seimo nariai dar kartą pareikalavo, kad „Lietuvos aidas“ paneigtų publikacijas ir neatmetė galimybės paduoti dienraštį į teismą dėl moralinės žalos atlyginimo.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

DAKTARE, KODĖL AŠ
JAUČIUOSI NUVARGĘS?

DANIELIUS DEGĖSYS, M.D.

Tai dažnai girdimas klausimas gydytojo kabinete. Maždaug vienas iš keturių, Amerikoje gyvenančių, nusiskundžia nuovargiu, kuris gali tęstis kelias savaites arba kelis mėnesius. Nuovargiui atsirasti yra keletas priežasčių, bet miego stoka yra dažniausiai pasitaikanti priežastis. Žmogui normaliai reikia 7-8 valandų miego. Toks valandų skaičius poilsui ne visiems yra galimas. Jaunimas, kuris nemoka arba negali prisilaikyti normalių miego valandų, ypač dažnai nusiskundžia nuovargiu. Jie eina gulti ne vienuoliktą valandą vakare, bet pirmą arba antrą valandą ryte, todėl dienos metu vaikšto apsimiegoję ir skundžiasi nuovargiu. Tokiu atveju jų susitelkimas mokslui būna prastas ir mokslas nukenčia. Kai kurie mokytojai mano, kad pamokas mokykloje reikėtų pradėti ne aštuntą, bet devintą valandą ryte taip, kad mokiniai galėtų bent vieną valandą ilgiau pamiegoti.

Nepaisant, kad suaugę ir prisilaiko daugiau arba mažiau reguliarių miego valandų, bet miego trūkumą ir jie jaučia. Daugelis suaugusių, ypač vyresnio amžiaus žmonių, nusiskundžia chronišku nemigu, arba, kad ir miega, bet jų miegas būna trūkdomas narkomio ir miego apnea (kvėpavimo sustojimas miegant). Dėl sutrūkdymo nakties miego, jie dienos metu būna apsnūdę ir dažnai užmiega prie vairo, tokiu būdu patekdami ir eismo nelaimės. Tokie asmenys skundžiasi ne tik nuovargiu, bet ir galvos skausmais, negalėjimu susikaupti, nervotumu ir asmenybės pokyčiais. Tokie miego sutrikimai vyrai nusiskundžia dukart dažniau negu moterys. Miego apnea daugiausia susidaro pas tuos asmenis, kurie yra nutukę arba miega aukščiau nokinke. Gulint ant šono, apnea susidaro rečiau. Nuovargį taip pat sukelia ilgesnį laiką besitęsianti liga arba antihistaminai ir kraujo spaudimą mažinantieji vaistai.

Kita gan rimta, miegą trukdanti priežastis tai depresija. Apie 24% moterų ir 15% vyrų gyvenimo tėkmėje išgyvena vieną arba daugiau klinikinės depresijos atvejų. Klinikinė depresija (reikalaujanti gydymo ligoninėje) išsivysto smegenų serotonino ir norpinefrino balansui sutrikus. Šių cheminių medžiagų balansą smegenyse gali sujaudinti sunki liga, sunkus emocinis išgyvenimas, kaip skyrybos, netekimas mylimo asmens, arba ilgai besitęsianti nervinė įtampa, o gal ir prigimtis. Depresija sergantieji daugelyje atvejų jaučia fizinį ir dvasinį skausmą, beviltiškumą, išsivysto nemiegas, jaučiasi pavargę, negali susikaupti, negali daryti sprendimų, skundžiasi sumažėjusia atmintimi, tampa letargiški, nori tik sėdėti ir nieko neveikti. Depresija gali būti sėkmingai gydoma vaistais ir psichoterapija.

Kita liga, sukelianti nuovargį, tai tiroidinės (skydinės) liaukos sutrikimas. Žmonės, kurie daug miega ir vis tiek dienos metu skundžiasi nuovargiu, gali turėti tiroidinio hormono trūkumą. Jeigu tiroidinė liauka gamina mažiau negu normaliai tiroidinio hormono, tai kūno metabolizmas darosi lėtesnis, širdies ritmas sulėtėja, rau-

menyse susidaro spazmai, oda pasidaro sausa, plaukai išrečiau, balsas darosi užkimas ir kūno svoris padidėja. Ši liga yra vadinama hipotiroidizmu. Ja serga daugiausia moterys po 50 metų amžiaus. Kitu atveju, kai tiroidinė liauka gamina per daug tiroidinio hormono, susidaro hipertiroidizmas. Šiuo atveju žmogus gali irgi skustis nuovargiu, nes per didelis tiroidinio hormono kiekis silpnina raumenis. Ši liga gali išsivystyti bet kuriame žmogaus amžiuje.

Dar vienas atvejis, tai chroniško nuovargio sindromas. Sergantieji šiuo sindromu, jaučiasi taip nuvargę ir nusilpę, kad negali nieko dirbti. Šis sindromas gali tęstis šešis arba daugiau mėnesių. Kartu su nuovargiu asmuo gali skustis galvos, gerklių arba raumenų skausmais bei padidėjusiomis liaukomis ir sumažėjusia atmintimi. Tiksliai nėra žinoma, kas sukelia šį sindromą. Amerikoje šiuo sindromu serga apie 400,000 žmonių. Viena teorija sugestijuoja, kad virusai arba didelė nervinė įtampa bei trauma stipriai sujaudina imuninės sistemos taip, kad ji pasilieka įjautrintame stovyje ilgesnį laiką ir tokiu būdu vargina organizmą. Šis sindromas yra labai panašus į ligą, vadinamą fibromyalgią, kurios metu žmogus irgi visą laiką skundžiasi raumenų ir viso kūno skausmais bei nuovargiu. Gydytojai mano, kad fibromyalgią ir yra chroniško nuovargio sindromas. Šiai ligai specifinio gydymo nėra, bet skausmus malšinantieji vaistai ir antidepresantai bei kūno mankšta gali sumažinti nusiskundimus.

Sergant gripu, baltieji kraujo kūneliai paleidžia ir kraują cheminę medžiagą interlakin, kuri naikina virusus, bet interlakin sukelia galvos bei raumenų skausmus ir nuovargį. Gripu persirgus, interlakin likučiai galbūt cirkuliuoja kraujyje ilgesnį laiką ir sukelia vadinamą pogripinį nuovargį, kuris gali tęstis keletą savaičių arba mėnesių.

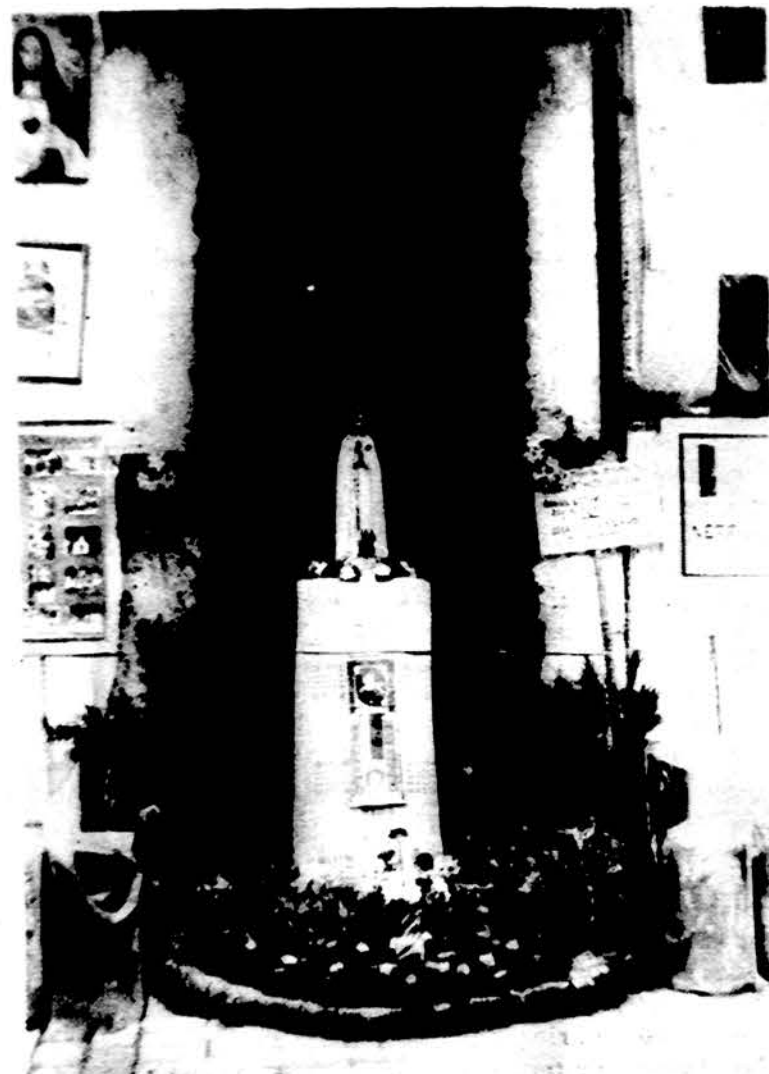
Dar viena nuovargio priežastis, tai mažakraujystė, susidariusi dėl geležies trūkumo organizme. Ši priežastis yra lengvai pagydoma, duodant geležies preparatus, bet čia reikia priminti, kad per daug imti geležies nėra gerai, nes per didelis kiekis geležies organizmui yra nuodingas.

• 1963 m. lapkričio 21 d. II Vatikano susirinkimas paskelbė Katalikų Bažnyčiai leidimą vartoti vietinės gyventojų kalbas, aukojant Mišias ir teikiant sakramentus. Iki to laiko buvo vartojama tik lotynų kalba.

Nors lauke buvo baisiai šalta, Amber Group vairotojas ir dr. Patrick McCarthy (dešinėje) nuotauka labai šilta, nes jie padėjo sukrauti „Saulutės“ siuntinius, skirtus bedaliams vaikautiems Šilalėje, Viešvilėje, Telšiuose, Kaune ir Kybartuose.

Nuotr. Indrė Tūnėlienė

1991 m. sausio 13-toji – altorius prie Lietuvos Respublikos Parlamento rūmų sienos. Nuotr. Prano Abelio

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR
PASAULYJEIREGISTRUOTA LIETUVOS
KATALIKIŠKŲ MOKYKLŲ
DRAUGIJA

Spalio 17 d. visuomeninės organizacijos teisėmis buvo įregistruota Lietuvos katalikiškų mokyklų pedagogų asociacija, vienijanti 8 vyskupijų ir 8 vienuolių globojamas mokyklas, kuriose mokosi daugiau kaip 5,000 moksleivių. Organizacijos įstatas artimiausiu metu turėtų patvirtinti Lietuvos Vyskupų konferencija.

Interviu Informacijos centrui asociacijos tarybos pirmininkas, Kauno Jėzuitų mokyklų direktorius kun. Gintaras Vitkus, SJ, lapkričio 7 d. pažymėjo, kad mintis suvienyti katalikiškas mokyklas kilo prieš penkerius metus, vienuolių pradėjus atgaivinti savo buvusias mokyklas. Vėliau savo mokyklas įsteigė ir kai kurios vyskupijos. Tuo metu buvo įsteigta ir neformali katalikiškų mokyklų draugija, kuri rūpinosi katalikiškų mokyklų vadovų ir mokytojų rengimu, mokyklos bendruomenės ugdymu. Atsiradus poreikiui nustatyti principus, kuriais remiantis galėtų būti kuriamos katalikiškos mokyklos, draugija surengė kelias konferencijas, kuriose stengėsi apibrėžti „katalikiškos mokyklos misiją bundančioje Lietuvoje“. Kun. G. Vitkus, SJ, atkreipė dėmesį, jog nuo pat pradžių buvo įsisaugota, jog katalikiškos mokyklos veikla nebus vaisinga, jeigu joje „nebus žmonių, kurie blaiviai ir atvira širdimi vadovautų katalikiškos mokyklos principais“. Atsiradus galiojančioms įstatymų vyriausybės remia programoms, atitinkančioms nustatytus standartus. Tačiau lešų ji skiria tik mokytojų atlyginimams ir mokymo priemonėms. Pastatų eksploatacijos išlaidas, kurios šiuo metu sudaro 40-50 proc. viso mokyklos biudžeto dengia steigėjas arba savivaldybė, jei ji tam pasiryžta. Kita vertus, naujoms katalikiškoms mokykloms steigti trukdo mokytojų, tinkamai pasirėngusių dirbti tokiose mokyklose, stygius. Pašnekovas sakė, reikėtų organizuoti specialius kursus pedagogines disciplinas baigusiems ir katalikiškose mokyklose norintiems dirbti asmenims, kurie būtų supažindinami su Bažnyčios istorija, menu, šventuoju Raštu.

I klausimą, koks požiūris į katalikiškas švietimo įstaigas šiuo metu vyrauja Lietuvoje,

linės tarnybos“ kursai, kuriais, Kauno Jėzuitų gimnazijos direktoriaus žodžiais, norėta „padėti ugdyti mokytojus ne profesinė, bet žmogiškąja, dvasine, psichologine ir socialine prasme“, idant jie pajęgtų „analizuoti tikrovę ir atsakingai joje reikštis“.

Kalbėdamas apie katalikiškų mokyklų perspektyvas Lietuvoje, pašnekovas akcentavo būtinybę mokytojų, laikantiems save katalikais, „kuo autentiškiau“ reikštis bet kurioje mokykloje. Čia kun. G. Vitkus pabrėžė Lietuvos katalikų mokytojų sąjungos, vienijančios įvairiose mokyklose dirbančius mokytojus katalikus, reikšmę. Tačiau dabar, kun. G. Vitkus nuomone, svarbiau būtų steigti naujas katalikiškas mokyklas bei švietimo įstaigas. „Manau, kad šiuo metu svarbiau yra turėti atskirus židinius“, kurie sutelktų „daugiau viena kryptimi veikiančių vienintelių ir bendros dvasios žmonių“, sakė asociacijos tarybos pirmininkas. Jo teigimu, kilniai misijai pasižengusios ir sutartinai veikiančios institucijos visuomenei daro didesnę įtaką nei atskiros iškilios asmenybės.

Nusakymas naujų katalikiškų mokyklų steigimo problema, kun. G. Vitkus sakė, jog pagrindinę kliūtį sudaro „tam tikra baimė susidurti su finansinėmis problemomis“. Pagal dabar galiojančius įstatymus vyriausybė remia programas, atitinkančias nustatytus standartus. Tačiau lešų ji skiria tik mokytojų atlyginimams ir mokymo priemonėms. Pastatų eksploatacijos išlaidas, kurios šiuo metu sudaro 40-50 proc. viso mokyklos biudžeto dengia steigėjas arba savivaldybė, jei ji tam pasiryžta. Kita vertus, naujoms katalikiškoms mokykloms steigti trukdo mokytojų, tinkamai pasirėngusių dirbti tokiose mokyklose, stygius. Pašnekovas sakė, reikėtų organizuoti specialius kursus pedagogines disciplinas baigusiems ir katalikiškose mokyklose norintiems dirbti asmenims, kurie būtų supažindinami su Bažnyčios istorija, menu, šventuoju Raštu.

I klausimą, koks požiūris į katalikiškas švietimo įstaigas šiuo metu vyrauja Lietuvoje,

kun. G. Vitkus atsakė, kad pirmiausia Nepriklausomybės atkūrimo metais ir valdžios, ir visuomenės nuotaukos buvo palankios ir netgi entuziaštingos. Tačiau šiuo metu jaučiama, kad valdančioji LDDP partija norėtų įtvirtinti „tam tikrą ateistiniu požiūriu dominavimą“, ką, jo teigimu, rodo sutartį su Vatikano parengimo „vilkinimas“. Nepaisant to, „vyriausybė ir švietimo ministerija supranta, kad mokyklos misija – teikti ne vien tik akademinį išsilavinimą, bet ir ugdyti moralines nuostatas, vertybinę orientaciją“.

„Norime būti Katalikų Bažnyčios organizacija, institucija“, sakė Lietuvos katalikiškų mokyklų pedagogų asociacijos tarybos pirmininkas. Jis taip pat pabrėžė, kad „katalikiška mokykla turi vykdyti Bažnyčios evangelizacinę misiją visuomenėje, idant Evangelijos idealai įsitvirtintų realybėje“.

BAIGĖSI LIBANUI
SKIRTAS VYSKUPŲ
SINODAS

Gruodžio 14 d. ypatingoji vyskupų Sinodo asamblėja baigė darbą. Šv. Mišių homilijoje, kreipdamasis į kartu šv. Mišias koncelebravusius Sinodo tėvus ir visus tikinčiuosius, popiežius Jonas Paulius II pažymėjo didelę Sinodo svarbą Artimųjų Rytų regionui, ypač Libanui, kuriame gyvena katalikai, priklausantys įvairioms Rytų ir Lotynų apeigų Bažnyčioms. Kartu čia gyvena ir musulmonai. Todėl, pasak Jono Pauliaus II, „Libano ateitis – visų bendras reikalas“.

REIKALINGŲ DARBŲ
METAİ

Prasmingai užbaigę 1995-ųjų metų veiklą Lietuvos katalikų moterų sąjunga. Vien gruodžio mėnesį pirmą kartą Lietuvoje paminėta socialinio darbo savanorio diena, pažymima daugelyje šalių. Turiningas buvo susitikimas su Lietuvos Sveikatos apsaugos ministru A. Vinku, kitais atsakingais darbuotojais, kur nutarta bendrauti ir ateityje, drauge spresti aktualius gyventojų, ypač motinų ir vaikų sveikatos klausimus. Tradiciniu tampa našlaičių bei vargingų šeimų vaikų dalyvavimas kalėdinės eglutės šventėje. Vilniuje, „Lėlės“ teatre, ji organizuota jau antrą kartą daugiau kaip dviems šimtais mažųjų. Jūs visus nuoširdžiai pasveikino Lietuvos katalikų moterų sąjungos valdybos pirmininkė Gražina Paliokienė. Rimčiai, susikaupimui sutelktą bendrą maldą. O „Lėlės“ teatro aktorai pradijo mažuosius žiūrovus spektakliu „Spragtukas“. Kalėdų senelės donaija dalijo dovanas, džiaugėsi, kad vaikai moka tiek daug giesmių, dainų, eilraščių. Mažieji buvo linksmi ir laimingi. Gera buvo ir veikliausioms LKMS narėms: jų iniciatyva pradijo vaikams neliko abejingi kai kurių firmų, paroduotųjų, vaistinių savininkai, darbuotojai, aukoję net savo lėšas, kad jų neprisistigytų dovanėms nupirkti. Rašytoja Emilija Liegutė padovanojo vaikams po savo knygelę „Katalis“, kalbėjo, kaip svarbu, kad visi augtų dori, sąžiningi. To labiausiai troškta ir LKMS narės. Ir ne tik Vilniuje. Visoje Lietuvoje, kur aktyviai veikia šios katalikiškos organizacijos skyriai, nestigo dėmesio našlaičiams, vargingų šeimų vaikams.

Šv. Kalėdos subūrė bendrai maldai, giesmei, džiugiam bendravimui. Tai buvo proga ir kartą susirinkus aptarti nuveiktus darbus, pasikalbėti, kokie veiklos barai laukia naujaisiais metais. Juo labiau, kad šventės, nors ir kaip smagios bebūtų, baigiasi, o rūpestiai lieka. Kol skamba laimingų vaikų giesmės, dainos, eilėraščiai, kol

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4645 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5688.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4645 W. 63rd St., Chicago, IL 60639.

Pašto išlaikymas matinant, pakvitatimai už gautas prenumeratas nesimundami. Ant DRAUGO prie kiekvieno eksititojo adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėjus.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Tik šaltadienio laida:	\$110.00	\$60.00	\$40.00
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsiekant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$65.00	
Tik šaltadienio laida	\$65.00		
Užsiekant į užsienį oro paštu	\$600.00	\$250.000	
Tik šaltadienio laida	\$100.00	\$65.00	

Vyriausios redaktorės Danutė Bindokienė
Administratorius Pijus Stontius

Moderatorius kun. Viktoras Rimelis, MIC

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šaltadieniais nedirba.
• Redakcija už atskaitiną turinį neatsako. Šaltadienį kainos priimamos, gaus prašymą ką nors atskaiti.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šaltadieniais nedirba.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuostata. Nesnaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

stebi juos linksmus, dar kartą įsitikini, kaip svarbu, kad katalikės vis aktyviau buriassi kryptingai veiklai. Kuklios lėšos neleidžia daug įsipaieigoti, daug kur stinga nors kuklių patalpų, tuo labiau džiugu, kad neseniai nuoširdumo, gerumo versmės. Ir ne tik per šventes. Vilniuje, Kaune, Panevėžyje, Pasvalyje – visur, kur vis dar nesėdė katalikų veikla, su jų reikalingais darbais siejamos šviesios viltys, kad bus daugiau laimingų šeimų, globojamų se-

nelių, našlaičių, daugiau doros ir sąžiningumo. Belieka tas vil-tis pateisinti tęsiant gražiausius, prasmingiausius prieškario nepriklausomos Lietuvos katalikų tradicijas, sekant ryškiu mūsų tautiečių užsienyje pavyzdžiu.

Nijolė Blaževičiūtė

SUNG L. CHOU, M.D.

Videos Egos, akupunktūra
HOLY CROSS
PHYSICIANS PAVILION
3 N. South, East Suites
Lithuanian Plaza Ct.
at California Ave.
Chicago, IL 60629
(312)-471-8142
Kalbame lietuviškai

HOLY CROSS FAMILY

MEDICAL CENTER
749 W. 31st St.
Chicago, IL 60616,
(312)-225-0885

LINAS A. SODYS, M.D.

Ophthalmologist/Akių Chirurgas
9830 S. Midland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-0882
4140 W. 63rd St.
312-736-7700

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 163 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwesten-unto
diplomu, lėtuviams sukurias dantis už
prieinamą kainą. Pacientai priimami
absoluciu punktualiu. Susitikimai
(kalbėti angliskai) tel. 708-422-6200

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-6101
Valandos pagal susitarimą
Pirmą 3 v. p.p. 7 v. v. ir antrą 12:30-3 v. p.p.
trečią udaryta ketv. 13 v. p.p.
penkt. ir šeštą 9 v. v. 12 v. p.p.

DR. K. A. JUCAS

ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ZAIZDAS IR
ISSIPLETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINE CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St. Chicago IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave. Hickory Hills, IL
Tel. (708) 596-6101
Val pagal susitarimą

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Sešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
106 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – (312) 337-1386

SURENDER LAL, MD

Specialybė – Videos ligos
7722 S. Kedzie, Chicago, IL 60652
Tel. 312-434-2123
Holy Cross Physicians Center
6064 S. Archer, Chicago, IL 60638
Tel. 312-664-4155
Valandos pagal susitarimą

KAB. TEL. (312) 471-3366

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652

Cardiac Diagnostics, Ltd.

6122 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 312-436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, IL 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 myliai vakaru nuo Harlem Ave
Tel. (708) 596-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val. antr. 2-4 v. p.p. ir ketv. 2-6 v. p.p.
Sešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 312-776-3998
Namų tel. 708-446-6545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė – Videos ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 998-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.

AKIŲ CHIRURGIJA
Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus
1026 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-537-6888
Valandos pagal susitarimą

NOSTALGIJA KRUVINAI OKUPACIJAI

EDMUNDAS SIMANAITIS

Neatsitiktinai buvo sukelta triukšmas dėl prieš 30 metų pasirodžiusio režisieriaus V. Žalakevičiaus filmo „Niekas nenorėjo mirti“ (toliau NNM). Tais laikais filmas laimėjo daugelį prizų, apdovanojimų premijų. Ir aktorai nebuvo nei pamiršti, nei nuskriausti. Kam ir kodėl to filmo labai reikėjo septintojo dešimtmečio viduryje, kam ir kodėl jo priėmė dabar, jau nepriklausomoje Lietuvoje?

Masokvos ausys ir akys Lietuvoje, kaip ir gausios būrys Kremliaus ideologijos parankinių Vilniuje, jau kuris laikas jautė, kad tiesmukiškai varoma Lietuvos valstybingumo neigimo ir kovų dėl laisvės niekinimo propaganda iš „Tiesos“ puslapių, „Komunisto“ ar „Agitatoriaus bloknoto“ jau nepaveikė, gerokai įgirusi, nežadinanti jausmų, taigi prastai formuojanti aktyvaus „pradėjusio bresti“ socializmo kūrėjo pasaulėžiūrą. Nereikėtų manyti, kad tada nebuvo tos propagandos apmulkinčių žmonių. Buvo, ir tokių palengva gausėjo, tačiau žūbūt reikėjo įtikinamiau pasiautėti, o ir jaunesnių kartų žiūrovui iš Lietuvos, parodyti mitą apie „klasų kovą“ Lietuvoje. Dar nepamiršome, kad „klasų kova“ – tai varomoji visuomenės vystymosi jėga, bent taip skelbė partinių „mokslių“ vadovėliai. Dabar jau beveik neįmanoma rasti kietakaktį, kuris, nors ir sirgdamas sovietmečio nostalgija, dar vis nebetykėtų buvus Molotovo-Ribbentropo pakta, kuriuo dvi didžiausios šio amžiaus valstybės, grobikės – Vokietija ir Sovietų Sąjunga – slapta pasidalijo nepriklausomų Europos valstybių teritorijas. Didžiajam Rytų kaimynui visada magėjo ši imperialistinė ciniško svetimų teritorijų grobimo akta pavaizduoti, kaip sinchroniškai vykusias „socialistines revoliucijas“ Baltijos ir kitose valstybėse. Tai, neva, jos sužadino šalių liaudies norą pakopetom atsakyti nepriklausomybės ir įsilieti į Sovietų Sąjungą.

NNM buvo viena iš daugelio baissių niekšybė ir sunkų susikaltimą žmonijai ir tarptautinei teisei dengiančių skraistčių, nuasta neabejotinai talentinga menininko ranka. Šiame rašinyje netiktų vertinti to filmo herojų įkūnijusių artistų ar aktorijų profesinio meistriškumo ar išliekamosios NNM meninės vertės. Tai padaryta propagandistų ir menotyrininkų, bet NNM kūrėjų pilietinės pozicijos ar bent jos kitimo negalima nepanagrinėti. Šiandien Lietu-

voje dar daug to sunkaus ir lemtingai tragiško tėvynei meto įvykių liudininkų ir dalyvių. Ypač jautriai į šiuos vertinimus reaguoja dar labai gausi politinių kalinių ir tremtinių šeima. Ne pro šalį pasklaidyti to meto atsiliepimus apie NNM. „Kaip tik žiauriausios klasų kovoje gimė, augo ir tvirtėjo naujas žmogus“, – rašo B. Juršė („Kauno tiesa“, 1966.01.06). Nuo pagrindinės ideologinės linijos nenukrypta – vyko „klasų kova“. Ar nereikėtų pridurti, kad toji „klasų kova“ vyko svetimos okupacinės kariuomenės užtvindytame krašte?

D. Kadžiulytė („Komjaunimo tiesa“, 1966.01.11) taip pat nė per colį nuo pamatinio partinio teiginio – „klasų kova“. Ji dar priduria pavojingai realistinę detalę apie partijos sekretoriaus palydą. Ji „vėl lydės liaudies gynybei ir vėl, išgirdę šūvius, skubės į priekį, į pagalbą, kol nugalės visur. Tokia komunisto gyvenimo prasmė“. Ir, žinoma, nė žodelio apie NKVD, NKGB pulkus ir divizijas, kuriems talkindavo sribų būriai ir nė žodelio apie jų siautėjimus kaimuose, apie dešimtis tūkstančių nužudytų beginklių, apie šimtus tūkstančių tremtinių, apie sudegintas sodybas, išplėtus ūkius. „Socialistinio realizmo“ patosas išsisklaido, kaip dūmas, pūstelėjus vėjui, jei apie tuos nusikaltimus prasmuktų nors užuomina.

Kai kada užkabinama giliau: „Juk tada gimė kažkas visiškai naujo – į pasaulį po šiaudiniais stogais ėjo naujas gyvenimas... Aktyvus kovingas partinis humanizmas čia nieko bendra neturi su krikščioniško taikstymosi su blogiu morale“ (E. Aukštikalnis, „Literatūra ir menas“, 1966.01.08. (Joks „naujas gyvenimas“ pats nėjo. Jis buvo atneštas ant keturbriurių durtuvų ir stumiamas be gailestio, brutaliai griauant ne tik valstybines struktūras, bet lauzant tautos tradicijas, raudant iš visuomenės gyvenimo tikėjimą, slopinant tautinę savimone, tylojančias iš nepriklausomybės, klastojant istoriją. Pirminis filmo pavadinimas buvo „Teroras“. Straipsnio autorius „teroro“ sąvoką taiko iš „partinių“ pozicijų. „Tai baimės, vakarykštės dienos iltys, norčios sugriebt už gerklės naują dieną“, taigi nėra jokio teroro, iš Rytų atplūdušio! Savi „naują dieną“ kuria, ir savi „buržuaziniai nacionalistai, banditai“ truko tai dienai nušvisti. Štai ir visa negudri partinės propagandos pasakelė.

Ten pat užsimenama ir apie

atsakomybę. Pasirodo, kad „šalies asmeninės atsakomybės egzistuoja ir kolektyvinė komunistų atsakomybė prieš įstatymus, prieš žmones ir žmoniškumą“. Stipriai tvota! Neverta veltis į paieškas atsakomybės, kurią jaučia NNM stribai Lokiai, tačiau dėl komunistų asmeninės ir kolektyvinės atsakomybės už pokario įvykius (ir ne tik už pokario!) verta rimtai pamastyti, ko trūksta nepriklausomoje Lietuvoje – įstatymų, teisingumo, politinės valios, kad nusikaltę „prieš žmones ir žmoniškumą“ asmenys atsakytų pagal tą patį ir vieną įstatymą? Čia jau kalba suktųsi apie nūdienos realijas – atsakytų turėtų visi nusikaltę piliečiai, nepriklausomai nuo partiskumo. Nesuprantama, ir net neįaukuo regeti, kai aukšto- siausios valdžios institucijos imasi ieškoti su naciais bendrininkavusio Lileikio kaltumo įrodymų, tuo tarpu iš dešimties tūkstančių įtariamų raudonojo genocido vykdymu nepatrauktas teismo atsakomybėn nė vienas!

Septintojo dešimtmečio viduryje dar skaudžiai almejo dėl masinio gyventojų pasipriešinimo ir okupanto represijų atsiradusios tautos žaizdos. Daugybė žmonių, nepaisydama totalinių draudimų, griežtos cenzūros, su pasididžiavimu atmesdavo bolševikų skleidžiamą netiesą apie partizanų pokario kovas. E. Aukštikalniui išsprido toks pat bėdojimas: „Tačiau faktas lieka faktas – masinis žiurovas filma sutiko blogai ir čia kaltas ne vien daugelio žiurovų kinematografinis neišprusimas, bet ir labai sudėtinga metaforinė režisieriaus kino kalba, „užsifruvusi“ labai svarų, o ypač idėjinį filmo turinį. „Neapdairu būtų suversti kaltę dėl filmo nepopu-

liarumo tik žiurovų „kinematografiniam neišprusimui“.

L. Tapinas, pakartodamas visus privalomus štampos, teigia, kad suvažiuosiusi į tėvo laido tuves keturiems broliams „pa- vyko suburti valstietius, su- tryškinti nacionalistų būrį“ („Lietuvos kinematografininkai“, 1986. psl. 121). Filmo scenarijus gana tiksliai realizavo vieną pagrindinių „socialisti- nio realizmo“ reikalavimų, vaizduojantį pokarį. Revoliucijos „ir permainos vyko tik liaudies valia, iš patios liaudies ir niekas iš šalies nesikišant. Na, nebent kokio partorgo išnirusi figūra, tartum savaime supran- tama, natūrali partijos, kaip „aukščiausios visuomeninės po- litinės organizacijos formos vadovaujantiesi ir vairuojantiesi jėgos“ išraiška. O NKGB gene- sisios valdžios institucijos imasi ieškoti su naciais bendrininkavusio Lileikio kaltumo įrodymų, tuo tarpu iš dešimties tūkstančių įtariamų raudonojo genocido vykdymu nepatrauktas teismo atsakomybėn nė vienas!

Dar daugiau rafinuotos netiesos apie pokarį pateikia „Lietu- vos kino apybraiža“ (M. Malsie- nis, 1974). Teigiama, kad nors ir „nėra filme dokumentais grin- džiamų faktų, tačiau jo įvykiai buvo tipiški daugeliui to meto Lietuvos kaimų“ (psl. 62). Kaip tik atvirkščiai – filme nėra nie- ko tipiško to meto Lietuvos kai- mui! Viskas apversta aukštyn kojomis, Lietuvos kaimas ryž-

tingai rėmė partizanus, ryšinin- kus. Be kaimo paramos, be sa- moningo patriotinio nusiteiki- mo ūkininkų ir šiaip kaimo gy- ventojų, aktyvus pasipriešini- mas nebūtų išsilaikęs ištisą de- šimtmetį. To meto kaimo la- biausiai nemokamas ir išjuo- kiamas buvo stribas, kaip pasidavėlis, kaip išgama, kaip nusikaltėlis. Tai liudija ne tik gausi išlikusi to meto nelegali spauda, ne tik daugybė tuo me- tu dainuotų kaimuose ir mūsų dienas pasiekusių dainų, bet ir Atgimimui prasidėjus, plūstelė- jusi ir iki šiol dar nenuligusi atsiminimų literatūros banga bei gausūs dokumentų leidiniai, pavyzdžiui, „Laisvės kovų ar- chyvo“ penkiolika tomų ir kt. Minėtoje apybraižoje tvirtina- ma, kad NNM – „tai naciona- linė drama, sprendžianti amž- nas humanizmo, teisingumo ir taikos problemas“. O kaip iš tikrųjų? Iš tikrųjų tai NNM pateikia smarkiai iškreiptą, perdėm melagingą vaizdą nacio- nalinės dramos, kurią sukėlė okupacija, aneksija ir nežmoni- škai žiaurios represijos. Jokių „humanizmo, teisingumo ir tai- kos problemų“ NNM filmas nesprendė, NNM politinis tikslas buvo ir, deja, toks pats – apgauti istorijos nežinantį svetimą žiurovą, lygiai kaip ir mūsų šalies gyventoją, tik iš nuogirdų susidariusį supratimą apie tai žiauriųjų kovų ir represijų sunkmetį, pateikiant sunkius nusikaltimus žmonijai, tautai, valstybei, žmogui kaip pažangią visuomenės raidą, pakeliui į „šviesų komunizmo rytojų“.

(Bus daugiau)

• 1965 m. gruodžio 18 d. į JAV Konstituciją įrašytas 13-tas papildymas, kuriuo panai- kinta vergystė.

Prof. Prano Zundė ir jo šeimos rūpestiu prie Lietuvos ambasados Washington, DC, pernai spalio 29 d. buvo atidengta atminimo lenta diplomatai ministrui Kazimui Bizauskui. Po atidengimo iškilmi (iš kairės): ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas, kun. Andrius Narbekovas, lentelę projektavęs arch. Arvydas Barzdukas ir prof. Pranas Zundė.

Nuotr. Elvyros Vodopalienės

Danutė Bindokienė

Biurokratija ir gamta

Be abejo, mūsų skaitytojams Kalifornijoje ar Floridoje jokios panikos nekelia žinios, kad visos rytinės Amerikos pakra- stys iki kaklo paskendęs pus- nyse. Antra vertus, niujorkiečių ar bostoniečių per daug nejuo- dina, kai Kalifornijoje „motina žemė“ staiga pajudina nugul- tus snarius, o nuo jos nugaros grūdami, trupa ir prabangūs rūmai, ir menkos lūšnos. Kai Floridos pakrantėse mirties šoki- siautulingai šoka uraganai, Pensylvanijos ar New Jersey gyventojai tik patraukia pečia- is toliau kapstosi kasdienybės painiavose...

Nėra abejonės, kad savo įpjau- tas pirštas labiau sopa, negu kaimyno lūžusi ranka. Tokia jau žmogaus prigimtis. O vis dėl- to didžiosios gamtos galių ar- aiškos sulaukia nemažą žinia- sklaidos demesio ir joms nepa- galima hiperbolių, ieškoma net priežasčių, kodėl tokia ar ki- tokia gamtinė nelaimė įvyko.

Su kiekviena klimato zona galima tikėtis ir jai būdingų reiškių. Kone visos vietovės, kuriose ryškūs metų laikų pasik- itimai, žiemos metu sulaukia ir gausių sniego kritulių. Netoli- upių gyvenantys, ypač lietingu laikotarpiu, gali pajusti pot- vynio pavojų. Jeigu miestai ku- riasi ant pasiaizys požeminių sprūdių žemės paviršiumi plotų, anksčiau ar vėliau pajus žemės drebejimą. Tai neišvengiama tikrovė.

Žinoma, ir Amerika, ir kiti kraštai šiandien jau pasižymi tiršta apgyventomis vietomis. Kiekvienas stipresnis gamtos „pasipardymas“ išmeta visą gyvenimą iš įprastų vėžių, padaro daug medžiaginių nuo- stolių, o dažnai pareikalauja ir gyvybių. Nepaisant, kiek miestų savivaldybės bei gyventojai ruošiasi įvairiems netikėtu- mams, vis tiek ilgainiui turi pripažinti, kad tų pasirošimų nepakanka, kad užklupusi ne- laimė parodė spragas, kurių užkamsyti jokiomis pastan- gomis neįmanoma.

Iš tikrųjų tos „spragos“ kelia šūrupą ir nejuociomis priverčia pagalvoti, kas atsitiktų, jeigu šio krašto miestai tikrai atsidur- tų mirtino – ir ilgalaikio – pa- vojaus glebyje. Kelios pėdos sniego jau uždare kelius, į par- duotuves nebuvo įmanoma pri- statyti prekių, žmonėms pri- trūko duonos, pieno bei kitų bū- tinausių reikmenų. Sustoja pašto patarnavimas; medicinos personalas negalėjo pasiekti su- sirgusių ar sužeistų; sniegas įlaužė stogus, daug kur žmonės liko be elektros, taigi ne tik be šviesos, bet ir be šilumos. Kiek

ilgai gyvenimas bent apytikriai būtų normalus, jeigu situacija nepagerėtų? Ar tikslu keikti ir kaltinti miesto savivaldybę bei federalinę vyriausybę, kad nenualo sniego? Nors žmogus save laiko „gamtos viešpačiu“, bet dar niekam nepavyko su- stabdyti nei vienos krintančios snaigės, nukreipti kita, nepa- vojinga kryptimi naikinancio viesulo, nutildyti žemės dre- bėjimo (arba bent atspėti, kada jis prasidės).

New Yorko meras skundžiasi, kad nėra kur dėti 100 milijoni- tonų sniego. Į Hudson upę jo versti neleidžiama (o kas bus, kai staiga atšils ir upė išsilies iš krantų?); Bostono aerodrome sniegas tirpinamas: sustūmus į didžiules šusnis, šildomas tam tikrais tirpintuvais, kurie per valandą sutirpdo iki 80,000 tonų sniego. Po to vanduo fil- truojamas ir išvezamas į vėn- denyną (tik pagalvokime apie šio proceso kainą!). Philadelphi- joje, kai kur West Virginia val- stijoje ir kitur sniegas vis dėlto verčiamas į upes, nes manoma, kad svarbu problema bent „šiandien“ atsikratyti...

Su kiekviena klimato zona galima tikėtis ir jai būdingų reiškių. Kone visos vietovės, kuriose ryškūs metų laikų pasik- itimai, žiemos metu sulaukia ir gausių sniego kritulių. Netoli- upių gyvenantys, ypač lietingu laikotarpiu, gali pajusti pot- vynio pavojų. Jeigu miestai ku- riasi ant pasiaizys požeminių sprūdių žemės paviršiumi plotų, anksčiau ar vėliau pajus žemės drebejimą. Tai neišvengiama tikrovė.

Kai rytinės valstijos de- javo praejusios savaitės pūgose, Aliaskos, tradicinė žiemos kara- lystė, skundėsi sniego stoka. Šiomet kritulių ypač nedaug ir dėl dangos stygiaus kencia ne tik gamta, bet ir verslininkai, kuriems žiemos laikotarpio prekės atneša nemažai pajamų.

Antra vertus, gražu matyti JAV sostinė, padengta baltu apklotu, o Vašingtono įstaigas uždarytas ne dėl biurokratų machinacijų, o dėl gamtos išda- gų. Galbūt Vašingtonas galėtų panaudoti respublikonų ir de- mokratų „karštą retoriką“ snie- guo tirpinti, o Kongreso atsto- vams ir senatoriams Amerikos gyventojai turėtų nusiūsti po kastuvą, tai jie bent nuvalytų miesto šaligatvius. Artėjant sausio 26 d., kai dėl nesutarimų vėl ko gero bus „paleisti ato- stogų“ valdiškų įstaigų tarnau- tiniausių reikmenų. Sustoja pašto patarnavimas; medicinos personalas negalėjo pasiekti su- sirgusių ar sužeistų; sniegas įlaužė stogus, daug kur žmonės liko be elektros, taigi ne tik be šviesos, bet ir be šilumos. Kiek

Kitai negali. Paliks atlaipės ir ras kurią nors lovyje besi- tvarsančią. Ir užrakins rado. Anais metais Juo Amelė rado pliką lovyje. Duryb buvo užrakintas, tai išėjo langą ir įlindo. Varo lauk, neina. Sako: „Pirma pas mane ateik. Jeigu nepatiks, ir nevaroma išieisi. O ką žinai, gal taip patiks, kad ne išieisi nebeuorėsi“. „Gerai, pamėginsiu“, tepasakė Kazelis, nusijuosė diržą ir pradėjo genėti per visas plikumas. O ta: „Jeigu tau taip smagu, tai nors sukapak, bet aš neisiu! Neišvaysi!“ tik kai atsuko sagti ir su ta įkirtu, išlėkė. Net drabužių nepasiėmė. Kazelis turėjo pro langą išmesti. Parlekusi niekam nesakė, tris dienas lovyje išguloje. Kai geriausia draugė Prako- pimiukė atėjusi aplankyti pamatė kaip sukapota, jai pasisakė, o ta neisikentė. Pašnibždoje vienai, ta kitai, ir kalbos kaip gaisras nulekė per kelias parapijas. Kai jau nebe vyrai, bet ir pusbernai ėmė prašyti parodyti tą vietą, kur Kazelis sagtis buvo įsmigusi, nebeapsikentė ir išlėkė į Ameriką. Žmonės juokiasi iš tu, kurios prie jo taip lenda, bet aš nežinau. Ką gali jos padaryti, kad kažin kas stumtė stumia. Burtai kokie ar kokia piktos dvasios galybė. Ne visos tam stūmimui gali atsisipirti. Gerai, kad jis toks tvirtas. Juozas sakė, kad po visą kraštą pėstute vaikštai, tai pasakyk, ar kitur tokių atsitikimų pasitaiko? „Ne, tokių niekur nebuvau užėjęs“. Kai pakėlė ir mane tokias akis, lyg netikėtų tam, ką sakau, lyg vėjas iš užkampo truktelėjo mintis ir leplečiau: „O tamta? Ar tamtos netruokia? Jeigu taip kada paimtų už rankos ir pasakytų: „Eiva?“ Iš karto ji susijuokė ypatingu juoku, taip lyg būtų purkštėjusi, paskum staiga labai surimtėjo. (Bus daugiau)

DEBESYSE

JURGIS JANKUS

5

Gudriai mirktelejo, spustelėjo ranką anksčiau alkūnės ir nubėgo. Supratau, kad jis tikėjo mane pamatysiant, bet man tuo laiku nerūpėjo pasėliai, mane traukė nuostabi jo birbynė. Netrukus muzikantai pabaigė kažin kelintą šokį ir nėjo prie stalo atsigai- vinti. Bet ne visi. Tas su iškilusiom sijos paejo kelis žingsnius į šoną, atsisėmė į beržą ir užbirbiniavo. „Kada noriu verkiu“. Švarus, graudumu varvantis balsas per sodą išsklido į laukus ir graudumu užtvindė viską nuo dangaus ligi žemės ir nuo čia ligi žemės pakraščiu. Žinau, kad taip nebuvo, bet tą valandėlį taip jaučiau ir negalėjau sulaukyti gerkle kylančio graudulio kamuolio. Tuoj balsai ir balseliai apsepto moterys, prie jų ėmė įjungti vyrai. Netrukus gal net pusė svečių susibūrė aplink beržą, o jis pūtė dainą po dainos. Dau- gelį žinomų, bet vieną kitą ir dar niekur negirdėtą, spėjau, kad čia pat tame kaime ir atsiradusia. Visi traukė iš širdies, bet dūdelės neužgožė. Ji be jokių pastangų taip gražiai vedė ir viską į krūva jungė, kad ėmė noras nueiti kurį vidurlaukį, pavirsti vidury pie- vas ir klausyti, klausyti. „Tamsta manęs nepažįsti, bet aš tamsta gerai atsimenu“, – šalia prašneko moteriš- kas balsas ir sutrikdė mano žavesį. Atsisukau. Mane šnekino nebe jauna, bet gana dailoka moteriškaitė. „Kai

iš gimnazijos su Plikūnu Juoziku parvažiuodavai, susi- rinkdavom pašokti, padainuoti. Ir mudu ne sykį esam šokę. Gerai šokai, Ypač valsa. Visos buvom tokį šaunų jaunuoį įsimylėjusios. Ir klarneta atsiveždavai. Taip pat kaip dabar Kazelis“. „Kur man čia lygintis su juo“, – ėterpiaui, bet ji norėjo pasakyti savo. „Mum tada buvai ne blogesnis. Kai užringuodavai „Tris dienas, tris naktis“, virpuliai taip ir nueidavo. Nesakyk, gerai gro- jai. Ir pats buvai linksmas, tai ir traukdavai kaip biteles prie medaus. Bet sakyk, kas yra. Tada buvom jauni, tai koks čia stebuklas, kad jaunas jauną traukia. Bet va Kazeliui nebe jaunystė. Kai aš pati žasiukus tebevari- nėjau, jis jau rugius kirtu. Jau pasenau. Nė mano pačios vyrras nebe visada bepažiūri, o žiūrėk, Kazelis, dar toks pats ir bobų atsiginti negali. Galėjai matyti ir pats: kai tik užbirbino, kaip ožkutes sulėkė. Manai, kad padainuo- ti? Viena kita gal ir padainuoti, bet kitos, kad tik artiau galėtų pasitrinti. Atrodo dar pusė bedos, bet visos žino, kad seniai iš metų išėjęs. Sakytum, kokiais tūtais aptekęs, dėl turtų listų, bet kur tau. Turi pamiškėje pus- trečio hektaro, ir viskas. Kad moka juos įdirbti, tai tiesa, tiesa, kad jam viskas geriau užauga. Geriau negu va mūsų agronomo. Tas viską pagal visokių mokslus augina, o kvaailuko Kazelio nepasiveja, bet vis tiek, pustrčio hektaro yra pustrčio, ir dvarą neištempsi. Iš kišenės nepasavosi tiek, kiek iš gero maišo. Ir dar pats kaip ir pakvailęs, nei iš šio, nei iš to nušėka, bet visos lenda kaip pakvailusios. „Mėgsta padainuoti, o jis taip gražiai veda, tai kur nebėgs kartu prisijungti“, – mė-

LIETUVAI NUSIPELNIUSIŲJŲ IAMŽINIMO ŠVENTĖ

Dr. Rūta ir Edmondas Salikliai.

I MOKSLO AUKŠTUMAS

Pereitų metų pabaigoje Rūtai Končiūtė-Saliklienėi Wisconsin universiteto Textiles and Design skyrius Madison, WI, suteikė daktaro laipsnį iš audinių istorijos. Jos studijų tezė buvo „Lithuanian Folk Costume: A Contested Symbol of National Identity“. Lietuviškas vertimas būtų: „Lietuvių tautiniai drabužiai: kintantis tautinės savimovės pasireiškimo simbolis“.

Rūtos pasiektais laimėjimais džiaugiasi jos šeima: vyras Edmondas, dukrelės Sigita ir Ina, o taip pat yra laimingi Rūtos tėveliai Giedrė ir Juozas Končiai, jos sesutė Marytė Bereckienė su vyru Harry, močiutė Bronė Kizlauskienė ir Rūtos uošviai Marytė ir Vacys Salikliai. Daug jų buvo nuvykę į Madison, kur dalyvavo mokslo baigusių diplomų įteikimo iškilimėse.

Rūta studijas pradėjo Illinois universitete, Čikagoje, kurį baigė 1984 metais. Po to su vyru persikėlė į Syracuse universitetą New Yorko valstijoje, kur ruošėsi magistro laipsniui. Pasiekė magistro laipsnį, 1987 metais Rūta ir Edmondas persikėlė į Wisconsin universitetą Madisone, kur Edmondas ruošė doktoratą, o Rūta, augindama šeimą — dukreles Sigita ir Ina, nors tuo metu formaliai ir nestudijuodama, palaikė artimus ryšius su universitetu, gilinosi savo srityje — sekdamas spaudą ir literatūrą. Jiems gyvenant Madisone, miestas išvystė bendradarbiavimo ryšius su Vilniumi: Madisoną pradėjo atvykti žymesni Lietuvos meno ir mokslo sričių atstovai; per juos Rūta pasiekė ir Lietuvos meno literatūra bei rūpina informacija.

Mergaitės sulaukus priešmokyklinio amžiaus, atsirado Rūtai truputis laisvo laiko, o Edmondas jau artėjo prie studijų pabaigos. Rūta nutarė tęsti laikinai nutrauktas studijas ir vėl grįžo į universitetą. Doktorato studijoms ji pasirinko lietuvių folklorinių ansamblių tautinių drabužių išsivystymą bei jų kaitą skirtinguose etnografinuose rajonuose. Pasirinkta studijų sritis universitetas priėmė: buvo paruoštas bei patvirtintas studijų planas.

Kad su pasirinkta studijų sritimi susipažintų plačiau, 1993 metų pavasarį Rūtai buvo suteikta Fulbright stipendija stažuotis Lietuvoje. Sunkus buvo Rūtai šis apsisprendimas. Vystant pusei metų į Lietuvą, reikėjo kartu imti ir mergaites — Sigita tada buvo šešeri su puse

metų, o Inai dar net nepilni penkeri. Daugelis Rūta gąsdino, jog Lietuvoje esantios tokios nepakeliamos sąlygos, butai menkai šildomi, tai ne tik ji, o ir mergaitės vykstančios kone ir pražūtį. Nepabūgo Rūta gąsdinimų, atsikrėdo šaltą kovo mėnesio naktį į nepažįstamą Vilnių, tačiau artimųjų bei bendradarbių globa sušildė jas ne tik dvasiškai, bet ir materiališkai.

Is savo varganos kelionės dažnai Rūta prisimena šį linksmą nutikimą, tačiau anuomet jis jai neatrodė juokingas. Išlipus iš lėktuvo, juos pasitiksusi šalta šlapdriba — aerodrome tamsu, visur duobės, purvas. Su jomis tuo pačiu lėktuvu atskridusi grupė lietuvių moksleivių iš ekskursijos Paryžiuje, kuriems nemalonius oras nei motais — klegėdami jie yrėsi pirmyn. Mokinius pasitiko keletas foto reporterių ir televizijos atstovų. Tą vakarą Rūta ir jos giminės TV programoje pamatė atvykstančią ją su mergaitėmis, o programoje Rūta buvo parodyta, kaip grįžtančių iš Paryžiaus mokinių mokytoja.

Tačiau viskas baigėsi laimingai. Perėjus muitinę, jų jau laukė Istorijos instituto vadovė dr. Regina Merkienė, kuri perėmė jas į savo globą.

Po keleto dienų mergaitės įstojo į vietinį vaikų darželį, kur tuo pritaipo ir pasijuto, kaip namie. Vasarą jos praleido Utenoje pas gimines; ten, bendradarbiaus su apylinkės vaikais, įsivainavo autentišką Utenos tarmę.

Profesorės Merkienės globoje Rūta didelę savo stažavimo dalį praleido keliaudama po skirtingas etnografines Lietuvos sritis, kur susitikinėjo su vyresnio amžiaus žmonėmis, stebėjo ir aprašinėjo išlikusius senovinius audinius, juostų raštus, rinko savo tezei medžiagą. Sužinojė apie Rūtos išvyką į krašto gilumą, aš paklausiau, ką išvykų metu ji valgė, nes prieš tai jau keletą metų Rūta ir Edmondas buvo vegetarai. Sunkumų visai nebuvo: dalis kolegų iš instituto buvę igūdę vegetarinio maisto gamintojai, o blogiausiu atveju, atsidūręs krašto glūdomoje, ji gardsiavo rūkytais lašunukais ir rugine duona — kai praalksti, viskas labai skanu.

Savo ekspedicijas po Lietuvą Rūta dar dažnai prisimena su nostalgija, o mergaitės, būdamos Lietuvoje, nors ir buvo primiršusios anglų kalbą, šiandien

Tautos didvyriai pažįstami iš jų nuveiktų, neužmirštųjų darbų. Praeitų metų pabaigoje Kaune įamžintas Lietuvai nusipelnusių Kazimiero ir jo sūnaus Vytauto Sivilų atminimas Kryžių memorialiniame ansamblyje. Ten pastatytas tautodailininko I. Užkurnio stogstulpis „Rūpintojėlis“, o prie Sivilų namo, Radastų 27, atidengta skulptoriaus A. Sakalausko akmens stela. Pulkininkas K. Sivilas — besikuriantios nepriklausomos Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas, vadovavo apsaugos departamentui, vėliau — karo atašė Sovietų Sąjungoje, kėlęs aikštėn Stalino užpuolimo planus Baltijos valstybėse. Sovietams okupavus Lietuvą, jis 1940 metais areštuotas, trejus metus tardomas, kankinamas, 1943 m. rugpjūčio 9 d. sušaudytas Bitirkų kalėjime Maskvoje. K. Sivilo sūnus Vytautas, Sovietų Sąjungai užgrobęs Lietuvą, Kauno VIII gimnazijoje pagrindinėje leido laikraštėlį prieš okupantus, latino atsišaukimus, o, vokiečiams užėmus Lietuvą, dalyvavo lietuvių aktyvistų fronto (LAF) veikloje — bendradarbiavo laikraštėlyje „I laisvė“, padėjo slaptai organizuoti pogrindininkų susirinkimus, dėl ko gestapo buvo areštuotas, tačiau jam pasisekė pabėgti. Grįžęs rusams okupantams, veikė kapitono P. Gužaičio partizanų dalinyje Kazlų Rūdos miškuose. 1945 m. birželio 22 d. rusų sučiuptas, po žiauraus tardymo, nuteistas 20 metų katorgos, kalintas Vorkutos Sibire anglies kasyklose. Po Stalino mirties amnestuotas, 1956 m. grįžo į Lietuvą, atsisakė priimti TSRS pilietybę (jo motina buvo vokiečių). Po ilgų reikalavimų, 1966 m. išleido išvykti į Vokietiją, kur dirbo lietuvių 16-osios gimnazijos mokytoju, buvo renkamas į Vokietijos lietuvių Bendruomenės valdybą, dalyvavo VLIKo, BALFo veikloje, rašė straipsnius į lietuvių lietuvių spaudą, rėmė tėvynainius, okupantų persekiojimus ir kalinimus.

Paminklo atidarymo iškilimėse gausiai dalyvavo kauniečiai, Krašto apsaugos tarnybos (SKAT), „Birutietės“, Knygnešių ir Kraštotyros draugijų, Politinių kalinių ir tremtinių, Nepriklausomųjų rašytojų sąjungų nariai ir kitų organizacijų atstovai. Paminklo šventino Kauno igulos kariuomenės kapelionas kun. A. Boruta. Iškel-dama pulkininko K. Sivilo nuopelnus Lietuvai, Kauno miesto mero pavaduotoja V. V. Markevičienė, akcentavo, jog K. Sivilas nusipelnė, leisdamas žurnale „Policija“, plačiai bendradarbiau „Karde“, „Karyje“, „Žinyne“ ir kituose leidiniuose, išleido karinės krypties knygas „Automatiški pistoletai“ (1933), „Šaudymo kultūra ir technika“ (1936) ir kt. Užsienyje ir Lietuvoje gerai žinomas poetas J. Grušys prisiminė, jog su pulkininko sūnumi Vytautu kartu kalėjo Vorkutoje, jie artimai draugavo. Rizikuodamas karceriu, Vytautas padėjo slėpti jo

katorgoje parašytus eilėraščius, o, išėjus iš lagerio ir grįžus į tėvynę, ne vieną eilėraštį padiktavo, ką poetas buvo pamiršęs. Reikšmingų faktų apie K. ir V. Sivilus papasakojo Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus istorinio skyriaus vedėjas A. J. Markūnas, Lietuvos Seimo atstovas V. Katkus, katorgininkai St. Zaikauskas, P. Veverskis, atminimų įamžinimo komisijos pirmininkas V. Daugėla.

K. ir V. Sivilams skirtus eilėraščius deklamavo Dramos teatro aktorė V. Kochanskytė, dainas, diriguojant kompozitoriui, poetui A. Paulavičiui, atliko Politinių kalinių-tremtinių choras. Labai gražiai nuskambėjo „Marija, Marija“, „Leiskit į tėvynę“, „Lietuva tėvynė“, atliekant SKATo dūdų orkestrui. Ši pagerimo šventė ilgai neišdils kauniečių ir svečių širdyse.

Bronius Jauniškis
Lietuvos Nepriklausomųjų rašytojų sąjungos pirmininkas

• Karo muziejus Kaune įsteigtas 1921 m. sausio 22 d.

Kaune, Žaliakalnyje, prie buvusio Sivilų šeimos namo, Kazimiero ir Vytauto Sivilų atminimui paminklo atidengimo metu (iš kairės) Vytauto Sivilo našlė Ema ir Kauno miesto mero pavaduotoja V. V. Markevičienė.

KUNIGAIŠ GALI BŪTI TIK VYRAI

Vatikano Tikėjimo doktrinos kongregacija patvirtino, jog Bažnyčios mokymas apie negalimybę moterims teikti kunigystės šventimus priklauso „tikėjimo klodui“ ir popiežiaus Jono Pauliaus II paskelbtas neklaidingu. Lapkričio 18 d. paskelbtame Tikėjimo doktrinos kongregacijos dokumente, kuri spalio 28 d. pasirašė kongregacijos prefektas kardinolas Joseph Ratzinger ir sekretorius arkivyskupas Tarcisio Bertone, rašoma, kad šis mokymas „remiasi užrašytu Dievo žodžiu ir nuo pat pradžių buvo saugomas ir taikomas Bažnyčios tradicijoje“. Toliau priduriama, kad „ordinarinis ir visuotinis Magisteriumas nustatė jį kaip neklaidingą“.

Tikėjimo doktrinos kongregacijos dokumentas remiasi 1994 m. gegužės 30 d. paskelbtu Jono Pauliaus II apaštalinu laišku „Dėl kunigystės ordinacijos rezervavimo vien vyrams“, kuriame popiežius nustato, kad „Bažnyčia visiškai neturi jokių įgaliojimų teikti kunigystės šventimus moterims“, ir kad „šį sprendimą visi Bažnyčios tikintieji turi laikyti galutiniu“.

TRANSPAK
Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.
Pinigai pervedami doleriais.
Sutvarkomi palikimai.
Skubiems siuntiniams AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
Dokumentus, įgaliojimus notarizuojame veltui.
MAISTO SIUNTINIAI.
Du patys populiariausi — už \$39.- ir \$98.-
\$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, aliejus, mėsos konservai, aspirinas, multivitaminai.
\$98.- dešra (rūkyta), mėsos konservai, šprotai, vaisių koncentratas, margarinas, aliejus, sūris, sausainiai, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta, kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos, majonezas, riešutai (išlukšteni), konservuoti žirneliai, konservuoti agurkai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. 55 svarai arba 25 kg.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.
TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

atlanta
IMPORT-EXPORT, INC.
2719 West 71st Street, Chicago, IL 60629
(312)434-2121 (800)775-SEND
Persiunčiame siuntinius į Lietuvą, Latviją, Estiją, Rūsiją, Ukrainą ir Baltarusiją.
SKUBUS SIUNTINIAI- AIR CARGO
Galite užsisakyti 5 rūšių maisto kompleksus.
Persiunčiame automobilius, baldus bei komercines siuntas.
Verčiame ir notarizuojame dokumentus, paruošiame išskirtimus ir vizos pratęsimo dokumentus.
Dirbame: Pirmadienį - penktadienį 9-5 / Šeštadienį - 9-2
k.r.p.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS
VEDIMAI — PATARIMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-778-3313
KLAUDJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVIEKATŲ, IR GYVYBŲ DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolskis ir Off. Mgr. Aleks S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLSKIS
3208 1/2 West 98th Street
Tel. (708) 424-8854
(312) 581-8854

J & S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiumo ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-988-2656.

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUOJUS.
H. Deekys
Tel. 312-885-8824

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 686-5868
(708) 425-7161
RIMAS L. STANKUS

• Partant ar parduodant
• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• MLS kompiuterinį FAX pagalbą
• Nuosavybės įstatymų patarimai
• Perkama ir parduodama namas
• Apartamentus ir žemę
• Pateikiame nuotraukas

Pietų Floridoje parduodamas keturių butų namas, geras ir gražus rajone, N. Palm Beach mieste. Dėl papildomų žinių skambinkit:
312-847-2943 arba 407-842-2217.

IEŠKO DARBO

2 moterys ieško bet kokio darbo.
Tel. (312) 778-7864

LAISVĖ FONDAS Lietuviškai Kultūrai Ugdyti Leidiniai

Jonas Mikėlinas — NORS NESVIETĖ LAIMĖJIMO VILTIS. Romanas, laimėjęs JLF rezistencinio romano premiją	\$8.00
Adolfas Markelis — SUSTIKIMAI. Novelės, išleista Kaune 1993	\$8.00
Vytautas Vaitiekūnas — VIDURNAKČIO SARGYBOJE I tomas. Raštai 1993	\$10.00
Vytautas Vaitiekūnas — VIDURNAKČIO SARGYBOJE II tomas. Raštai 1994	\$10.00
Lukša-Daumanas — LAIŠKAI MYLIMOSIOMS Čikaga, 1994	\$10.00
Antanas Paškus — EVOLUCIJA IR KRIKŠČIONYBĖ. 19882	\$6.00
Antanas Paškus — ASMENYBĖ IR RELIGIJA	\$6.00
Antanas Paškus — SAŽINĖ	\$6.00
Antanas Paškus — ŽMOGAUS MEILĖS 1995	\$6.00
Juozas Brazaitis — RAŠTAI. II, III, IV, V, VI t. po \$15.00. Visi (5) tomai	\$50.00
Liudas Dambrauskas — GYVENIMO AKIMIRKOS I t. Sibiro tremties atsiminimai	\$10.00
Liudas Dambrauskas — GYVENIMO AKIMIRKOS II t. Sibiro tremties atsiminimai	\$8.00

PASTABA. VISUS ŠIUOS LAISVĖ FONDO leidinius galima gauti DRAUGE arba LAISVĖ FONDAS c/o A. Pargauskas, 8908 Butterfield Ln. ORLAND PK. IL 60462. USA
Prie knygos kainos pridėdama supakavimo ir pašto išlaidos.

ŽEMAITĖ AMERIKOJE

DALIA NORKAITĖ KUČENIENĖ, PH.D.

Julijos Žemaitės-Žymantienės lankymais šlapus Atlanto, 1916-1921 metais, jos darbai, kūryba, vėliada pristatoma, pasiremiant to laikotarpio periodika, dar neatspausdintais laiškais ir grožinės literatūros palikimu Amerikoje. Žveigėnė į Žemaitę kaip į pirmąją lietuvių rašytoją, idealę, pergyvenusią egzodą Amerikoje ir šio šimtmečio pradžioje pirmąją aprašiusią ateivių paradimą: tėvynės ilgesį, kalbos dezintegraciją, bei imigrantų nepripažinimą naujame krašte, pirmąją lietuvių feministę Amerikoje, pavojingą politikę ir naujų vėdinų prozoje autorę.

Knyga gaunama DRAUGE. Kaina — 20 dol. Su persiuntimu — 17 dol. Illinois gyv. pridėda State sale tax 1.75 dol.

LAIŠKAI

KAS ČIA PER DYVAI?

Amžių bėgyje ir vieni, ir kiti okupantai vertė, kad Lietuva prisitaikytų prie įvairių jų perlamų reformų, kaip pvz.: ekonomikos, švietimo ir t.t. Neišvengė tos reformos ir mūsų gimtoji kalba. Dar ir dabar atsimenu kaip liūdnai atrodo sovietinės Lietuvos pareigūnų bei piliečių pasuose rašomi vardai ir pavardės. Lankantis Jungtinėse Tautose New Yorke kartą pastebėjau, kad švarko atlape vietoj Laurinčiukas buvo parašyta kažkas panašaus į Lawrinchyookas.... Mat taip reikalavo didieji broliai Maskvoje. Atseit visas vardų keizerizmas fonetiškai buvo pagal Kremliaus nuostatas, o ne pagal lietuvių kalbos rašybą. Vadina si prieš vėją nepapūsi. Taip buvo anais laikais.

Retysiais vis užėina šį tą nusipirkti į netoliese esančią didžiulę „Barnes and Noble“ knygų parduotuvę. Kartą, besidairant po lentynas, dėmesį patraukė įvairių kalbų žodynai. Radau ten ir lietuvišką. Didelę nuostabą sukėlė žodyno viršelyje autorės Viktorijos Marcinkevičutės pavadė rašyba: parašyta Victoria Mart-sink-yavitchute. Žiūriu ir negaliu atsistebėti. Nejaugi Lietuvoje vėl yra „atsovietinamas“ pavardžių ir vietovardžių rašybos renesansas? Žodyno laidos data yra 1996 metai. Penkeri metai kaip Lietuva laisva ir nepriklausoma! Nejaugi panelė Marcinkevičiūtė to dar nepastebėjo?

Julius Veblaitis
Union, NJ

HIPPOCRENE CONCISE DICTIONARY

LITHUANIAN-ENGLISH/
ENGLISH-LITHUANIAN

Victoria
Marcinkevičiūtė

PRAŠOME PADĖTI

Viešumas – pagrindinis demokratijos principas, – Lietuvoje veikia tik iš dalies. Iš 150 periodinių leidinių tik 10% yra desiniosios pakraipos, tame tarpe ir laikraštis „Voruta“. O didesnioji dalis spaudos, deja, ir toliau vykdo Seimo daugumos partijų užsakymą.

Laikraštis „Voruta“ spausdina straipsnius apie Lietuvos istoriją, kurią per 50 sovietmečių buvo stengiasi ištrinti iš vyresniųjų žmonių atminties ir nesuteikti žinių jaunimui. Be istorinių „Voruta“ spausdina

straipsnius apie šiandieninę istoriją, formuojamą Lietuvos Seimo veiklos.

Sunki ekonominė padėtis Lietuvoje, kylantios kainos ypač skaudžiai liečia periodinius laikraščius: brangstant popieriui ir spausdinimui, brangsta leidinio kaina. Problema tampa dviguba: brangstant laikraščiu, mažėja galimybė jį nusipirkti, nors jo kaina pati žemiausia tarp visų leidinių, nes autoriai rašo be honorarų. Laikraštį nuo uždarymo galėtų išgelbėti nauji premuneratoriai.

Prašome Jūsų padėti mums išlaikyti dešiniąją spaudą.

Mons. A. Svarinskas
Dr. R. Gajauskaitė
Vilnius

DAR KARTĄ APIE „IEVĄ“

Visi, kurie rašė apie humoristinę vinjetę „Ieva“, vaidintą per „Ateities“ savaitgalį (1995 m. lapkričio 4 d.), jos tiesiogine autorė laikė rašytoją Žemaitę – Juliją Žymantienę. Tai yra tik dalis tiesos. O tos „Ievos“ istorija tokia.

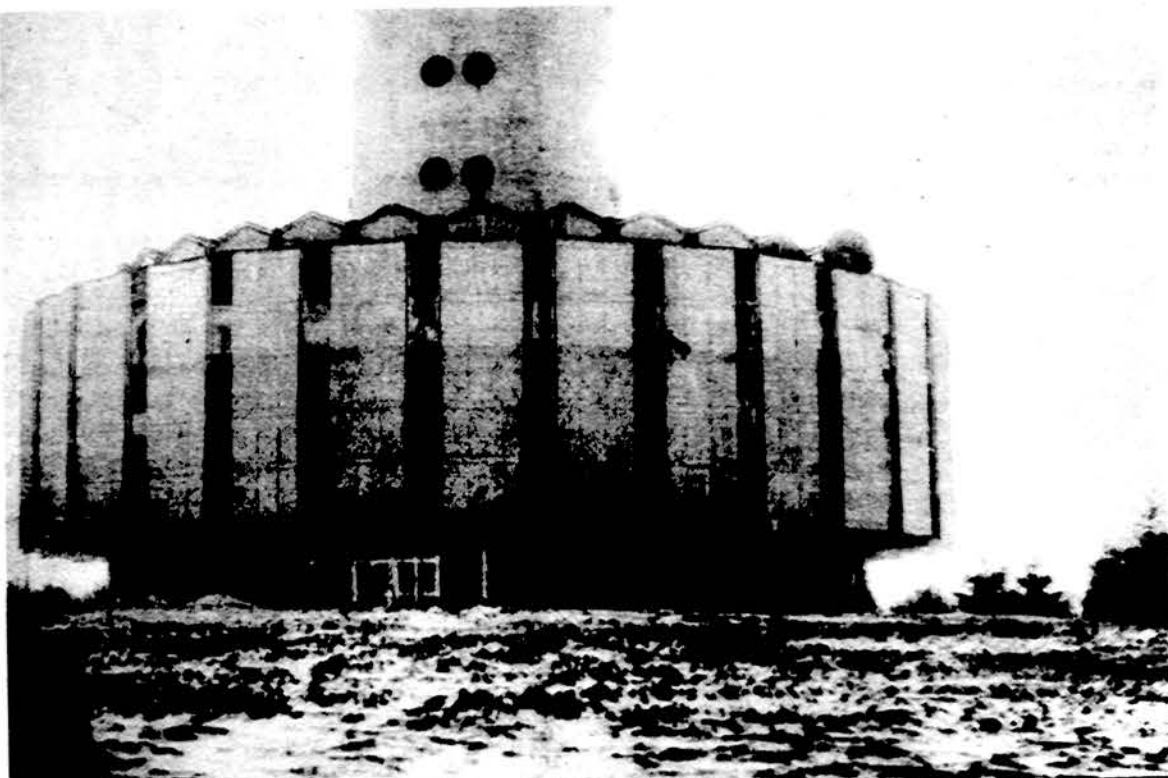
Žemaitė, gyvendama Čikagoje nuo 1916 iki 1921 metų, parašė humoristinį apsakymą, kurį vadina legenda. Ta legenda buvo išspausdinta Lietuvoje 1956 m. Žemaitės Raštų III tome, 507-513 psl. Ji buvo paimta iš rankraščio ir įdėta su tokiu paaiškinimu, kuris pasirodė knygos 568 psl.:

IEVA

„Legenda spausdinama iš rankraščio (LKL; Nr. 13). Yra išlikę ir antras šios legendos variantas (LKL, Nr. 14), kuri, kaip rodo įžangos žodžiai, rašytoja taikė Amerikos lietuviams savo buvimo Amerikoje metu. Štai tos įžangos žodžiai: „Siūmi laikui Amerikos lietuviams, prisiklausyti įvairių prakalbų ir pamokslų mokytis mokytojų kalbėtojų, kurie rimtai, pavožniai mus mokina, kiekvienas aiškina savo prisakymus apie meilę artimo, skriaudą darbininkų, priešpauą ir išnaudojimą kapitalizmo. Prakalbos ant prakalbų po svetainės ir piknikus, ir ausys mums nulinko besiklausant. Taigi ir aš noriu papasakoti rimtai, kaip man taipgi pasakoję šv. Petras Žemaitis Kalvarijoje ant atlaido. Jis man pasakoję šitaip:“ (toliau eina modifikuota legenda).

Žodis „modifikuoti“ reiškia „pakeisti, pataisyti“ (Lietuvių kalbos žodynas, VIII t., 309 psl. Žemaitės Raštų leidimo komisija (Kostas Korsakas, Antanas Venclova ir Juozas Žiugžda) rašė rankraštį „modifikavo“, ištaise. O modifikuoti Lietuvoje buvo labai madinga. Atvažiuavusių svečių pasisakymus taip „modifikuodavo“, kad tie, grįžę ir skaitydami neva savo pasisakymus, už galvos griebdavosi.

Ir šis Žemaitės „Ievos“ modifikavimo atvejis dar kartą parodo, kaip buvo „redaguojamos“ knygos sovietinėje Lietuvoje. Prisimintinas Ievos Simonaitytės protestas, išleidus jos

Ankstų 1991 m. sausio 13-tosios rytą Lietuvos TV bokšte TSKP platformininkai jau buvo iškėlę raudoną vėliavą – ji plevėsuoja iš trečiojo aukšto lango dešinėje.

Nuotr. Prano Abelkio

raštus. Vienuolio vargai su „Puodžiūnkiemiu“ ir t.t.

Rašytojas, įvairių skersvėjų pagautas, gali prirašinėti ir niekalų. Kad Žemaitė buvo impulsyvi, pripažįsta pati jos raštų leidimo komisija (žr. VI t., 480 psl.). Rašytojas atsakingas tik už tuos raštus, kuriuos jis pats atrenka spausdinimui.

Žemaitės raštų leidimo komisija, gal ir komunistų partijos spaudžiamą, radusi „Ievos“ rankraštį, apsidžiaugė. Tai labai tiko 1956 m. priešreliginei propagandai. Tik keista, kad 1958 m. „Lietuvių literatūros istorijoje“, redaguotoje K. Korsako, „Ieva“ neminima. Kodėl, kas žino?

Tiesa, kad Žemaitė savo raštose kritikuodavo sumaterialėjusius klebonus (vikarus dažnai gindavo) ir primityvų daktarų. Tačiau dėl to vargu galima Žemaitę laikyti bedieviu. Jos vaikai visi buvo pakrikę. Ji vėliau juos vedavo į Varnius, kur jos sesuo Emilija juos paruošdavo pirmajai išpažintai ir komunijai (žr. Žemaitės Raštai, IV t., 416 psl.).

Rašant humoristinę vinjetę pagal Žemaitės legendą, geriau nesinaudoti sovietinėmis „modifikacijomis“.

Stasė Petersonienė
Chicago, IL

KITĄ KARTĄ POLICIJOS
NEŠAUKITE

Prieš maždaug savaitę skambina iš 8-to distrikto policijos viršininko Harley Shinkler. Kviečia sustoti policijos nuovadoje, esančioje 63 ir St. Louis g., nes jie ten turi problemų su lietuvių kilmės asmenimis.

Nuovadoje radau du vyresnio amžiaus lietuvius, jau seniau čia gyvenančius, ir vieną naują atvykusį iš Lietuvos. Jie visi buvo apiplėšti gatvėje, bet nenorėjo, kad policija surašytų

protokolą, atsisakė liudyti prieš nusikaltėlius. Noriu pabrėžti, kad nusikaltėliai jau buvo pagauti ir prisipažino, padarę nusikaltimą.

Su apvogtaisiais praleidau kone valandą, mėginamas juos įtikinti, kad labai svarbu nusikaltėlius pasodinti į kalėjimą, kitaip jie vėl tęs savo bjaurų darbą ir tykos ką apvogti (ar dar blogiau). Kadangi jie grasino saunamaisiais ginklais, gal kita kartą ką nušaus ar sunkiai sužeis.

Apvogtieji atsisakė kooperuoti! Jie net pasirašė, kad nusikaltėliai būna paleisti!

Tiems trims lietuviams (ir kitiems, kurie taip elgiasi) aš turiu patarimą: kitą kartą nešaukite policijos, nešaukite ir Marquette Parko apsaugos tarnybos, bet paskambinkite Petkiaus laidojimo įstaigai, nes jums tikrai reikės laidojimo. Nesiklausite ir Marquette Parko lietuvių namų savininkų draugijos susirinkime, kad apylinkė nesaugi – turėsite progą bent kelis nusikaltėlius įkisti į kalėjimą ir nesiryzote. Jie ko gero šianakt vėl slankioja gatvėmis ir ieško aukų. Be visų apylinkės gyventojų pastangų ir kooperavimo nieko nepadės nei dvigubai daugiau policijos, nei jokia kita samdyta apsauga.

Joe Kulyš
Chicago, IL

AR MŪŠŲ AUKOS IR
PARAMA LIETUVAI
PASIEKS SAVO TIKSLĄ

Gauname laiškus iš Lietuvos gyvenančių savųjų su nusiskundimais, kuriuose kartas nuo karto kartojama ir primena Lietuvos vyriausybės ir vadovybės savanaudiškumą, nesąžiningumą ir nerūpestingumą mūsų tautos ateičiai.

Neskaitant mūsų savųjų nusiskundimų, skaitau mūsų

spaudos Jono Vaišnoros straipsnį, kuriame tarp kitko rašoma: „Rugpjūčio 20 d., 12:30 val. Šiauliuose šv. Petro ir Povilo bažnyčioje šv. Mišias už žuvusius partizanus, ryšininkus ir tremtinius aukojos monsinjoras A. Svarinskas. Savo pamokslu jis pasmerkė LDD partiją ir dabartinę valdžią už ekonominį ir moralinį nuosmukį Lietuvoje, už rinkimų pažadų „pamiršimą“ savo rinkėjams, už derlingų Lietuvos laukų pavertimą usnyno plantacijomis, už milijardinių užsienio paskolų „pravalgymą“ ir pravažinėjimą turistinėms kelionėms“.

„Laisvoje Lietuvoje“ gruodžio 14 d. laidoje vėl skaitau dr. Jono Kuncos straipsnį, kuriame tarp kitko rašo: „Kuo dabar galėtume padėti savo tėvynei Lietuvai? Siuntinėlis draugams ir giminėms būtų tik kaip lasas vandens į jūrą, o jeigu ir turėtume milijardą dol. ir nusiųstume valstybinu mastu, vis vien daug nepadėtų saviems. Tą sumą greitai pasidalintų nesąžiningi pareigūnai su mafija. Tokio padėties kyla pagunda į viską numoti ranka...“

O štai, „Laisvoje Lietuvoje“ (gruodžio 28 d. laidoje) skaitau Tautos fondo skelbimą: „Lietuva laukia paramos. Atgavusi nepriklausomybę mūsų tėvyne, nuskurdinta ilgus sovietinės okupacijos, reikalinga ekonominės pagalbos. Aukokime jai per Tautos fondą“.

Sveikinu Tautos fondo vadovybę ir įvertinu jų pastangas pagelbėti mūsų tėvynei Lietuvai, paskatinant Amerikoj gyvenančius tautiečius įsijungti į bendrą šalpos darbą, parodant nuosirdumą ir žmonių Lietuvos valstybei ir žmonijai. Gaila mūsų tėvynės ir tenai gyvenančiųjų likimo. Per penkiasdešimt metų Lietuvai kankino ir skurdino sovietų okupantai, o štai jau penkeri metai atsideda „šiltas kėdes“ ir pasiėmę savo

REIKIA AŠTRAUS PEILIO

Dažnai gydytojo profesija reikalauja pasakyti pacientui nemalonią tiesą. Ištyrus diagnozę, gydytojas pacientui pasiūlo gydymo priemones. Gydymas dažnai būna brangus ir skausmingas. Geri pacientai bando kuo daugiau sužinoti apie ligą, diagnozę ir gydymo priemones. Prasti pacientai supyksta ant gydytojo. Esu turėjęs pacientų, kuriems buvo diagnozuota glaukoma, tačiau jie vaistų į akis nelašino, gydytojo reguliariai nelankė ir po kelių metų sugrįždavo, kada jau viena akis būdavo nepataisomai akla.

Prieš penkerius metus pradėjau spaudoje iškelti Lietuvos medicinos bėdas, nes maniau, kad lietuviai nori įsijungti į vakarietišką pasaulį. Šia konsultaciją vykdžiau nemokamai. Deja, Lietuvos skaitytojai ir ypač lietuviai gydytojai supyko ne ant tarybinės medicinos netobulumo, be ant manęs. Buvau viešai apkaltintas, kad esą aš bandau pelnytį iš Lietuvos sergančiųjų; vienas net mane pavadino bolševiku. Kalėdų metu gavau laišką, kuriame gydytojas rašo, kad vienoje Vilniaus ligoninėje naudojamas posakis „aštras, kaip L. Sidrys“.

Esu mikrochirurgas, ir kada reikia ką nors išpjauti, tai megstu vartoti aštrų peilį. Ofologijoje vartojami ypatingai aštrūs ir smailūs peiliukai. Būki peiliai žaloja audinius ir pooperacine žaizda sunkiai gyja. Sovietiniais laikais esu matęs, kaip Lietuvos širdies chirurgai pradėjo širdies operacijas, tačiau bukas tarybinis peilis odo nepriėmė ir peilis turėjo būti nusiūtas pagalasti. Dabar, kai skaitau lietuvių

rankas Lietuvos valstybinį vairą mūsų broliai lietuvinai, nepadarė jokios pažangos. Mūsų savieji ir artimieji, kurie gyvena Lietuvoje teigia, kad Lietuvos vyriausybė dar daugiau nuskurdino kraštą. Tenai gyvenantieji jaučiasi bėję. Jų šauksmų ir skundų niekas neišklausė. Jų teigimu, Lietuvos vyriausybė daugiau rūpinasi savimi ir, save beieškodama, „užmiršta“ tenai gyvenančius, į vargą patekusius, savo tautiečius.

Ar nebūtų jau laikas Lietuvos vyriausybei ir vadovybei susiprasti ir savo klaidas apgailėti? Jeigu mūsų broliams lietuviams, gyvenusiems okupacinėje priepaudoje, išblėso lietuviška patriotinė dvasia, o kitiems, vėlesniu laiku gimusiems, nepripigio, turėtų sugrįžti į nepriklausomos Lietuvos praeitį, iš ten jos pasisemti ir tada pasukti Lietuvos valstybinį vairą į tikrąjį ir teisingąjį demokratinį kelią.

Būtų labai naudinga, jeigu Tautos fondo vadovybė išdėstytų savo planus ir metodus aukų ir palikimų dalinimui. Tuo pasitarintų daugeliui aukotojų, kurie yra pasiryžę pagelbėti savo tėvynei Lietuvai.

Vincas Skupeika
Cooper City, Florida

• Fizikas Andrej Sacharov 1975 m. spalio 9 d. tapo pirmasis rusas, laimėjęs Nobelio Taikos premiją.

straipsnius apie medicinos reformas, kurios visiškai nepajudėjo per paskutinius penkerius metus, man susidaro išpuolis, kad jų galvosena tokia pat buka, kaip tarybiniai peiliai.

Paimkite bet kokį straipsnį apie Lietuvos mediciną ir ten bus ta pati daina: „Duokite mums daugiau pinigų... trūksta pinigų... neskiria pinigų“. Lietuvos gydytojai tai neturteliai, priklausantys nuo biurokratų, kurie neskiria ir kažin ar kada skirs Lietuvos medicinai reikiamų pinigų. Sistema taip sudaryta, kad gydytojai už savo darbą negali viešai prašyti užmokesčio. Įaigi gydytojus uždrausta savo darbu užsidirbti pinigų. Visur pasaulyje sunkiai dirbantys, pasiturintys gydytojai nemokamai gydo vargšus, o tarybiname pasaulyje valdžia dirbantys, pasiturintys gydytojai nemokamai gydyto neturtinguosius. Medicinos reforma nevyksta Lietuvoje, nes valdžia nenori, kad ji vyktų. Kol valdžia radikalai nepasikeis Lietuvoje, tai negalime laukti ir jokių esminių medicinos reformų.

Vienas Amerikos lietuvis, gyvenantis Lietuvoje, man patarė: „Gydytojai ant tavęs supyko, nes tu rašai, kad visi gydytojai Lietuvoje yra prasti, reikėtų pabrėžti, kad ne visi gydytojai yra prasti, bet tik kai kurie, medicinos nomenklatura“. Jam nepatiko, kad aš lyginau mediciną su kaimo kapela, teigiau, kad negali būti simfoninio orkestro be simfoninių instrumentų.

Turiu paaiškinti, kokia prasme visi Lietuvos gydytojai kalti. Kada Amerika paskelbė nepriklausomybę, jos vadai teigė, kad visi žmonės yra sukurti lygūs. Tačiau tie patys vadai laikė vergus ir net nemanė vergų išlaisvinti. Pietinių valstybių aristokratija buvo pripratusi prie vergijos idejos ir nei aristokratija, nei patys vergai nelabai bandė iš šios vergystės išeiti. Todėl ši visuomeninė votis toliau plūvo, kol sprogo pilietiniame kare, kuris pareikalavo daugiau aukų, negu visi kiti Amerikos karai kartu sudėjus. Vergijos palikimas dar ir dabar engia Amerikos juodaodžius.

Panašiai Lietuvos gydymo sistema yra vergijos būklėje. Gydytojai nepajėgūs gerai gydyti Lietuvos žmonius, kol neišeis iš šios vergystės valdžia. Tačiau kol kas rimtų pastangų ta kryptimi nėra, pasitaiko tik paraginimai, kad savininkas būtų geresnis savo vergams, skirtų jiems daugiau dėmesio ir pinigų.

Lietuviai dažnai skundžiasi, kad užsieniečiai jų nesupranta, kad padėtis yra per daug komplikantuota užsieniečių gerai suprasti. Tačiau, kai Aleksandras Didysis turėjo išnarpinti Gordono mazgą, tai geriausias sprendimas buvo aštrus kardas, kuris virvę prakirto. Dabar Lietuvos gydytojai bando narplioti tarybinės nemokamos medicinos Gordono mazgą, tačiau jiems niekada nepasiseks jo išnarpinti. Reikia surasti aštrų peilį ir atsiskirti nuo šio sovietinio palikimo.

Linas Sidrys, M.D.

Brangiai Motinai, Senelei ir Prosenelei

A.†A.

ANTANINAI KLIORYTEI
SUŽIEDĖLIENEI

mirus, visiems penkiems sūnums su šeimomis, broliui PETRUI KLIORIUI ir jo šeimai, šešioms vaikaitams ir dviems provaikaitams reiškiam gilią užuojautą ir liūdimę kartu nutekę jos asmenyje garbingo ateitininkų šeimos nario.

Jadvygos ir Adolfo Damušų šeima

Seneliams bei našlaitiams kun. Kęstutis Ralio pastatyti namai Naujajame Daugeliškyje.

Nuotr. Jono Dilo

VORUTA

Lietuvos istorijos savaitraštis, leidžiamas nuo 1989 m. spalio 24 d. Istorinė karta per mėnesį. Stipriai Lietuvos istorijai apsaugoti ugdyti, istorijos publikavimui puoselėti ir istorijos darbams skatinti.

Spausdinama rotinėmis ir fotoštimu. Prenumerata priimama visuose Lietuvos paštuose bei redakcijoje (Vilnius, A. Jukos 9, II aukštas). Norintoms susipažinti su laikraščiu kelia egzempliorius atsiimti nemokamai.

Rašyti šiuo adresu: „Voruta“ leidimas A/D 1002, Vilnius - 1. Telefonai: (022) 620778, 620800

Kas nebaigęs Lietuvos valstybės tikimui - tas eikalo ir prenumeruoja „Voruta“.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„Draugo“ redaktorė Aldona Zailskaitė kalbės Palaimintojo arkivysk. Jurgio Matulio 69-tųjų mirties metinių paminėjime sausio 28 d., sekmadienį, tuoj po 10:30 val. r. šv. Mišių Šv. M. Marijos Gimimo parapijoje. Minėjimą rengia Nekalto Prasidėjimo M. Marijos seserų rėmėjai. Minėjimas prasideda šv. Mišiomis 10:30 val. r., o po to akademine dalis ir vėlesnės parapijos salėje. Dalyvaus ir ses. M. Palmira su ses. Stase (šiuo metu gyvena Lemonte). Visuomenė kviečiama į šią prasmingą šventę.

„Grandies“ studentų ratelis ruošia virtinukų pietus sekmadienį, sausio 21 d., 12 val. (tuoj po šv. Mišių), Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Lietuvių visuomenė kviečiama paremti mūsų jaunimo pastangas ir gausiai susirinkti į salę, pasivaistinti virtinukais.

JAV LB Brighton Parko apylinkės narių susirinkimas šaukiamas sekmadienį, sausio 21 d., tuoj po 10 val. šv. Mišių Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje. Susirinkimas vyks parapijos mokyklos salėje. Visi apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti.

„Sietuvos“ skautininkių ir vyr. skaučių draugovės sueiga penktadienį, sausio 19 d. vyks Lietuvių centre, Lemonte. Pradžią 7 val. vak. Paskaitininkė s. fil. Nijolė Maskaliūnienė. Visos narės prašomos dalyvauti.

Povilas Vaičekas.

Povilas Vaičekas, buvęs partizanas, Sibiro kalnys, kartu su Lietuvos Partizanų globos fondo pirm. Leonu Maskaliūnu padarys pranešimą apie fondo veiklą trečiadienį, sausio 17 d., 2 val. p.p., „Sėklyčioje“. Vyresniųjų lietuvių centre ruošiamoje popietėje. Taip pat kalbės Rūta Staniulienė, Standard banko viceprezidentė, apie taupymą bei finansinius rūpesčius Lietuvoje. Kviečiami visi – atvykite!

x TRANSPAK praneša: „Lietuviai tikėdavo, kad pirmasis gegutės užkavimas nulems tiems metams laimę ar nelaimę. Jeigu tuo momentu turi pinigų, tai turėsi jų visus metus, viskas gerai seksis; jeigu neturi – visus metus kišenės bus tuščios“. Pinigai, siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą. Maisto siuntiniai. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, tel. 312-436-7772.

(sk)

x Dėmesio! Oak Lawn, IL arti gero susisiekimo parduodamas antrame aukšte modernus 2 mieg., 2 pilnų vonių, 5 kamb. „condo“ su privačiu balkonu. Pastate du keltuvai. Skambinti: Linas Realty, tel. 708-447-3351 arba 312-890-5821. Teiraukitės pas Algi Liepinaiti.

(sk)

Marquette Parko Lietuvių namų savininkų draugijos susirinkimas vyks penktadienį, sausio 19 d., 7 val. vak., Šv. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Visi apylinkės lietuviai, nepaisant, ar jie priklauso draugijai, ar ne, kviečiami dalyvauti, nes – kaip paprastai – bus diskutuojami apylinkės gyvybiškai svarbūs reikalai.

Valstijos atstovė iš Palos Hills, IL, Anne Zickus pakviesta į komisiją kovai su nusikaltimais. Komisija sudaryta iš Illinois Atstovų rūmose esančių respublikonų partijos narių, o jos tikslas iširti esamą padėtį ir padaryti atitinkamus pasiūlymus, kaip būtų galima efektingiau kontroliuoti nusikalstamumą Illinois valstijoje. Anne Zickus, sutikdama priimti kvietimą, pareiškė, kad jos pagrindinis rūpestis yra užtikrinti saugumą mokyklose ir apylinkėse, nes tai yra įsipareigojimas padaryti savo distrikto balsuotojams. Jeigu kas turi pasiūlymų šiuo reikalu, gali kreiptis į Anne Zickus istaigą, 10600 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL.

Čikagos studentai ateitininkai kviečia visus studentus dalyvauti artimo meilės darbelyje, padedant dalinti maistą vargšams „soup kitchen“ – labdaros valgykloje. Sausio 20 d., šeštadienį, 1 val. p.p., rinksimės pas Renatą ir Ireną Kvantaites, 4205 W. 67th St., ir kartu važiuosime į valgyklą. Po to susirinkime pas Dainą Čarauskaitę pabendrauti. Iškilus klausimams, kreiptis į Marių Polikaitį 708-257-2022. Lauksim!

Šiaulių miesto biblioteka labai pageidauja Lietuvių Enciklopedijos. Jeigu atsirastų geradarių mūsų tarpe, Lituanistikos tyrimo ir studijų centras pasiūlytų paaugotą komplektą persiųsti į Lietuvą. Praneškite tel. 312-434-4545.

Džiaugiamės turėdami malonumą „Draugo“ atkarpoje vėl spausdinti Jurgio Jankaus apsaką, tačiau patioje jos pradžioje (trečiadienį, sausio 10 d.) – pirmoje eilutėje pasitaikė klaida: turi būti ne 1945, o 1995 metai.

Vilniaus styginio kvarteto vienintelis koncertas Čikagos bei apylinkių lietuviams bus sekmadienį, sausio 28 d., 12 val., Lietuvių dailės muziejuje Lemonte. Pajamos skiriamos vargstantiems vaikams Lietuvoje; ruošia „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis.

x A. a. Domicelės Vizgirdienės atminimui, draugų ir pažįstamų vietoje gėlių suaukštus \$100, Vizgirdų šeima paskyrė „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui. „Saulutė“ dėkoja už auką ir reikia nuoširdžiai užuojautą a. a. Domicelės Vizgirdienės šeimai be artimiesiems.

(sk)

x A. a. brangaus tėvelio Broniaus Galinio šešerių metų mirties atminimui, Giedrė Penčilytė paaugojo \$240 „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui, kad metus paremtų našlaiti Lietuvoje. „Saulutė“ dėkoja už auką ir prasmingą tėvelio paminėjimą.

(sk)

x Savo vyro, a. a. Petro Škėrio, šešerių metų mirties sukaktį paminėti, Kazimiera Škerinė paaugojo \$100 „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui. „Saulutė“ nuoširdžiai dėkoja už auką padėti vargstantiems vaikams Lietuvoje.

(sk)

Pranešama, kad dail. Alfonso Dargis mirė Vokietijoje, Friedrichshafen mieste, š. m. sausio 13 d., šeštadienį, 11 val. vakare. Daugiau informacijos bus pateikta vėliau.

PAGERBTI PAL. JURGIO MATULIO MISIJOS TALKININKAI

Misijos kapelionui kun. Algirdui Paliokui, SJ, kilo mintis kaip nors įvertinti misijos chorą ir kitus darbuotojus. Ta mintis iškelta misijos tarybos posėdyje. Žinoma, tarybos nariai tam pritarė ir ėmėsi darbo.

Tarybos pirmininkas Vladas Stropus ir narė Birutė Navickienė, pasikvietę talkininkus, pradėjo ruošos darbus. Choro ir kitų talkininkų pagerbimas įvyko sausio 7 d. po pamaldų koplyčioje, Pasaulio lietuvių centro Bočių salėje.

Nemačius negalima įsivaizduoti, kiek daug savanoriškų rankų ateina į pagalbą kapelionui, tik paminėjus ar paprašius atlikti kokį darbą ar įvykdyti naują planą. Žinoma, dirbančiuosius remia ar „paskolina“ kita šeimos pusė, tai žmona ar vyras, kurie taip pat buvo pakviesti čia dalyvauti, todėl prisipildė pilna Bočių salė.

Kun. Algirdas Paliokas, SJ, pradėdamas šį pagerbimą, dėkojo visiems savanoriams talkininkams, o juos išvardinti užtruko labai ilgai. Vladas Stropus pridėjo savo padėkos žodžius visiems talkininkams. Kapelionui palaiminus vaišių stalą į padėkojėms Dievui už visas gėrybes, kvietė stiprintis gausiais patiekalais.

Be susirinkusių talkininkų pietuose dalyvavo šios misijos pradininkas kun. Zenonas Zaremba, SJ, kuris, kelias savaites praleidęs Čikagoje, vėl grįžta į Lietuvą kunigų seminarijoje ruošti talkininkus Kristaus vyuojuoniui.

Malonus darbuotojų pabėdavimas tęsėsi visą popietę, kuri pasižymėjo gera nuotaika ir dainomis. Mes, visi dalyvavusieji, dėkojame kapelionui ir tarybai už suruoštus pietus, o labiausiai už mūsų pastangų įvertinimą.

Karolina Kubilienė

JONAS JUKNIUS GRĮŽO Į VILNIŲ

Lakūnas iš Vilniaus Jonas Juknius savo gyvenime turėjo daug įvairių nuotykių bei atsimintin labiausiai įsirežė jo skrydis mažų lėktuvėliu per Atlantą – iš Čikagos į Kauną 1993 vasarą.

Tuomet jis Čikagoje buvo išgyvenęs 15 mėnesių, bet visą laiką jam ramybės nedavė Da-

riaus ir Girėno testamentų žodžiai, sakantys, kad „Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir draugų žygių“. Tad artėjant Dariaus ir Girėno skrydžio 60-oms metinėms, jis su savo draugu lakūnu iš Lietuvos Edvardu Slušniu sugalvojo pasukti į Lietuvą padangiu keliais mažų lėktuvu. Jie kreipėsi į Čikagoje rengiamo Dariaus ir Girėno minėjimo komitetą su šiuo projektu, tikėdamiesi paramos. Tačiau viskas atsimušė kaip į sieną. Nieko kito neliko, kaip tik skolintis pinigų – pirkti pigesnių lėktuvėlių ir savo jėgomis atžymėti Dariaus ir Girėno žygdarbių. Pasiskolino pinigų iš čikagietės pedagogės Domicelės Petrutytės ir be jokios reklamos išskrido į Lietuvą per Atlantą tokiais ilgai kelionei nepritaikytu lėktuvėliu.

Kelionė, galima sakyti, gerai pavyko, ir šiandien ji jau yra istorijoje. Ir Čikagon antrą kartą atvykęs pilotas J. Juknius jau kitaip žvelgia ir visai nemano, kad jis atliko kažką tai nepaprasto. „Kam nors tai reikėjo padaryti“, sako jis.

Tačiau džiaugiasi, kad tą istorinį lėktuvėlį – „Piper Cherokee – 140“ jam pavyko paroduoti Lietuvoje, tad galėjo atsiųgti jį patikėjusiai ir pasitikėjusiai D. Petrutytei. Lėktuvą nupirko žemaičių kultūros draugija Telšiuose, kurios pirmininkas Stasys Kasperavičius irgi yra pilotas.

Lakūną Juknių vėl teko susitikti Amerikoje. Kalbėjau si su jo šeimininke D. Petrutyte, kurios gera širdis ir pasitikėjimas igalino šią naujos Lietuvos sūnų žygį per Atlantą, kuriame, turbūt, reikėjo daugiau drąsos, negu Dariui ir Girėnui. D. Petrutytė irgi džiaugėsi kad kelionė gerai pavyko ir buvo įgyvendintas jų troškimas paminti Darių ir Girėną. Ji tik labai supranta tų žmonių, kurie šiuo žygiu kažkaip stengėsi sumenkinti, tuo tarpu iškėlė aukštyn sprausminių lėktuvų, pavadintų „Lituanica III“ vardu, plačiai išgarsintą kelionę per Atlantą iš Niujorko tomis pat dienomis.

J. Jukniui buvo įdomus susitikimas su Čikagoje ir apylinkėse gyvenančiais lietuvių aviatoriais, surengtas pas A. Slutą, bei kiti pasimatymai su tautiečiais, kurie svečiui iš Vilniaus vienaip ar kitaip stengėsi padėti. Tačiau jis nesilaikė, kokį nors ypatingą žygdarbių atlikęs ir herojaus vardo nepriėmė. Ne toks jau J. Juknius būdas, jis nenori ir nemėgsta pagyrimo žodžių, nors ir su pagrindu siunčiamų.

Atsivairindamas jis žadėjo ankščiau ar vėliau vėl į Čikagą užsukti.

Ed. Šulaitis

Lietuvos styginis kvartetas (iš kairės): Audronė Vainiūnaitė, Petras Kunca, Audronė Piliūnaitė ir Augustinas Vasiliauskas. Jie koncertuos Lietuvių dailės muziejuje, Lemonte, sausio 28 d. Koncertą rengia „Saulutė“.

Dalis „Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelio jaunųjų profesionalų padalinio, susirinkusio pernai gruodžio 6 d. pas Rimą Navickaitę. Iš kairės: Paulius Sidrys, R. Navickaitė, Ariana Birutytė, Paulius Krutulis.

Nuotr. Indrė Tjūnėlienė

LIETUVA! JI GYVA!

Taip minia skandavo gūžią 1991 m. sausio 13-sios naktį Vilniuje prie Televizijos bokšto. To šauksmo aidas po penkerių metų tebeskamba Lietuvoje, išsivijoje, kiekvieno Lietuvą mylinčio asmens širdyje. To šauksmo tuomet nenuslopino tankų žvangėjimas ir automatų šūviai. Tai buvo visos tautos laisvės šauksmas, davęs pradžią Lietuvos nepriklausomybės atstatymui, okupanto priespaudos pašalinimui.

Tas šūkis, prieš 5 metus skambėjęs prie Televizijos bokšto Vilniuje, turėtų vėl skambėti per visą Lietuvą, savai nomenklatūrai skriaudžiant tautą, nors ir be tankų, ir be automatų ugnies.

Šio tragiško įvykio, kuris nusinešė 14 gyvybių, penkmečio sukakties minėjimas įvyko sausio 14 dieną Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

Už žuvusių sausio 13-tąją šv. Mišias aukėjo misijos kapelionas kun. Algirdas Paliokas, SJ, su Praurimės Ragienės solo giesmėmis, palydint Dariui Polikajui. Dalyvaujant apie 400 asmenų, didžiojoje salėje įvyko iškilmingas minėjimas, kurį suruošė PLC vadovybė ir Illinois Lietuvių respublikonų lyga.

Minėjimą pradėjo PLC renginių komiteto pirm. Bronė Nainienė trumpu žodžiu, pakviėdamas poetę Juliją Švabaitę-Gylienę paskaityti šiai dienai skirtas poetas. Kelios išpūdingos poemos buvo baigtos Henriko Nagio žodžiais, skirtais prie bokšto žuvusiems 24 metų Loretai Asanavičiūtei. Tolimesnė minėjimo programa vedė Anatolijus Milūnas. Jis pabrėžė okupantų žiaurumą, kai prie TV bokšto vyriak negrasinė, tik laisvės Lietuvai reikalavė, žmonės buvo traukiami tankų višrais. Tuomet Lietuvos žmonių rankų grandinė buvo labai tvirta. Žuvusieji buvo prisiminti tylos minute. Buvo pristatytas minėjime dalyvavęs generalinis Lietuvos konsulas Vaclovas Kleiza ir minėjimo prelegentas Valdas Adamkus.

Prelegentas sausio 13-ąją prisiminė su didele pagarba jos dalyviams, ypač tiems, kurie ją pažymėjo krauju ir aukščiausia gyvybės auka už laisvę bei žmoniškumą. Sena, garbinga Lietuvos istorija tautai teikė tvirtybę jos kovoje už laisvę viziją, kuri švietė kaip laimės žiburys ant aukšto kalno. Išvarginta tauta troško ramaus gyvenimo. Ar šiandien tauta ji turi? Atsakymas labai aiškus. Demokratinio būdo išrinkta nomenklatura šiandien alina lietuvių tautą ir valstybę. Sugrįžusi nomenklatura sugrąžino korupciją ir moralinę anarchiją. Vienintelis būdas dabar kraštui gelbėti yra ankstyvi seimo rinkimai. Lietuva šiandien turi 25 politines partijas. Nomenklatura, jos politinės grupuotės turi prisigrobdę didelį kapitalą ir ruošiasi rinkimams. Opozicija kažko laukia. Nesitaria. Kultūrininkai ir kultūra yra vienintelis šviesulys Lietu-

voje. Jų 21 asmens grupė sausio 13 progą nusiuntė telegramą prezidentui Brazauskui, klausdami: „Jūsų ekselencija, mums jau gėda. O jums?“

Prelegentas pabrėžė, kad šiandien Lietuvai vėl reikalinga sausio 13-šios dvasia ir pasiryžimas atstatyti valstybės bei žmonių gerovę.

Minėjimo pabaigoje A. Milūnas, padėkojęs minėjimo dalyviams, prelegentui ir visiems taip gausiai susirinkusiems, paprašė pasirašyti ant stalų paliktas peticijas savo Kongreso atstovams dėl Christopher Cox rezoliucijos – H. Con. Res. 51 priėmimo Atstovų rūmose, kad Karaliaučiaus kraštas būtų demilitarizuotas. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Br. J.

Valdas Adamkus

IŠ ARTI IR TOLI

PAMINĖTA SAUSIO 13-TOJI

Sausio 13 d. ambasadoje buvo iškilmingai paminėta 1991 metų sausio 13-toji. Minėjime dalyvavo Lietuvos ambasados personalo nariai bei Lietuvos delegacija, atvykusi į Tarptautinį simpoziumą „Marišalo palikimas: partnerystė ateitčiai“. Ambasadorius A. Eidintas pakvietė susirinkusius pagerbti didvyriškai žuvusiųjų atminimą tylos minute. Seimo kanceleris N. Germanas ir URM sekretorius, buvęs Aukščiausiosios Tarybos narys A. Januška trumpai prisiminė istorinius 1991-ųjų metų įvykius.

ITEIKTAS ORDINAS AMBASADORIUI DAMBRAVAI

1995 m. gruodžio 21 d. Venesuelos Vidaus reikalų ministerijoje įvyko iškilmingas aktas, kurio metu Lietuvos Respublikos ambasadorius dr. Vytautas A. Dambraiva buvo apdovanotas Francisco de Miranda pirmos klasės ordinu. Ordino dekretas buvo valstybės prezidento pasirašytas 1995 m. lapkričio 8 d. ir paskelbtas „Vyriausybės žiniuose“ (Gaceta Oficial). Ambasadorius buvo apdovanotas „už veiklą mokslo labui, valstybės pažangai ir už nepaprastus asmeninius nuopelnus“.

Ordiną įteikė vidaus reikalų ministro pareigas einas Raul Dominguez Castellamos, dalyvaujant ceremonialo ir valstybės istorinių vertybių generaliniam direktoriui dr. Paris del Gallego ir apie trisdešimt oficialiai kviestų asmenų, jų tarpe ir Lietuvos ambasados darbuotojų.

AMBASADORIUS V. A. DAMBRAVA AKREDITUOTAS KOLUMBIJOJE

1995 metų gruodžio mėn. 15 dieną.

Lietuvos Respublikos Nepaprastasis ir Igaliojasis ambasadorius Vytautas Antanas Dambraiva šiuo metu gruodžio 15 d. įteikė skiriamuosius raštus Kolumbijos Respublikos prezidentui Ernesto Samper Pizano.

Po iškilmių, kuriose dalyvavo prezidentūros garbės sargybos daliniai ir kariuomenės orkestras, buvo aptarta tolimesnė politinių, ekonominių ir kultūrinių ryšių plėtotė. Prezidentas Samper Pizano padėjo už perduotus Lietuvos valstybės prezidento Algirdo Brazauskio ir premjero Adolfo Šlezevičiaus sveikinimus ir užtikrino Lietuvos vyriausybės paramą. Ta proga prisiminta Klaipėdos terminalo konstrukcijos darbai, planuojamos Kolumbijos ekonominės-prekybinės delegacijos vizitas į Lietuvą 1996 m., kavos eksportas į Lietuvą ir Kolumbijos galimybių įsijungti į energetikos projektus bei „joint venture“ su Lietuvos naftos perdirbimo įmone Mažeikiuose studijų svarstymas.

Atskirame ambasadoriaus susitikime su Kolumbijos užsienio reikalų ministru Rodrigo Pardo Garcia Pena sutarta nedelsiant paruošti pasirašymai ekonominio-prekybinio bendradarbiavimo ir bevizinio įvažiavimo sutartis.

Po kredencinių raštų įteikimo iškilmių ambasadorius Dambraiva suruošė šešiolikai svečių pietus, kuriuose, be kitų, dalyvavo Kolumbijos prezidento atstovas, URM aukštieji pareigūnai, Bancoldex banko pirmininkas, kavos federacijos generalinis direktorius, o taip pat Santa Fe de Bogota vyr. burmistras Antanas Mockus bei Distral bendrovės vadovas Algis Didžiulis.

Amb. Vytautas Dambraiva